"ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣ"

(ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ
ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಬಂಧ)

ಸಂಶೋಧಕರು

ಬಿ.ದೊಡ್ಡಯ್ಯ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಡಾ॥ ವೈ.ಡಿ. ಲೀಲಾ ಎಂ.ಎ., ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ (ರಿ), ಮಂಡ್ಯ.

ಎಂ.ಫಿಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ

(ಕನ್ನಡ ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ)

೧೯೯೭-೨೦೦೪

483

"ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣ"

(ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ

ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಬಂಧ)

ಸಂಶೋಧಕರು

ಡಿ.ದೊಡ್ಡಯ್ಯ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಡಾ॥ ವೈ.ಡಿ. ಲೀಲಾ ಎಂ.ಎ., ಪಿ.ಹೆಚ್.ಡಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ (ರಿ), ಮಂಡ್ಯ.

ಎಂ.ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ

(ಕನ್ನಡ ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ)

೨೦೦೭-೨೦೦೮

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ಮಂಡ್ಯದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಎಂ.ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ೨೦೦೭-೦೮ ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ **"ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣ"** ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಿಬಂಧವಾಗಲಿ, ಅಧ್ಯಾಯವಾಗಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹಾಗೂ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೌಲ್ಯ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದೆ.

ಸ್ಥಳ : ಮಂಡ್ಯ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಸಹಿ

11/9/2008

ಡಾ|| ವೈ.ಡಿ. ಲೀಲಾ
ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ದಿನಾಂಕ : 11-09-2008

(ಡಾ||. ವೈ.ಡಿ. ಲೀಲಾ, ಎಂ.ಎ., ಪಿಎಚ್.ಡಿ.)

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ಘೋಷಣಾ ಪತ್ರ

ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ಮಂಡ್ಯದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಎಂ.ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ೨೦೦೭-೦೮ ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್.ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಿರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿಬಂಧ ರಚಿಸಲು **"ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣ"** ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಡಾ॥. ವೈ.ಡಿ. ಲೀಲಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಪಿ.ಇ.ಎಸ್. ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು ಮಂಡ್ಯ. ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ ಈ ನಿಬಂಧವನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತೇನೆ.

ಈ ನಿಬಂಧವನ್ನಾಗಲಿ, ನಿಬಂಧದ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನಾಗಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹಾಗೂ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ನೀಡುವ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಸ್ಥಳ : ಮಂಡ್ಯ

Radhamma. D.

ದಿನಾಂಕ : 11-09-2008

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣ

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ–೧

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯು ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ : ಅದು ಸದಾ ಪರಿವರ್ತನಾಶೀಲವಾದುದು ಎಂಬ ಮಾತು ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯವಾದರೂ, ಆಯಾ ಕಾಲ, ಸಂದರ್ಭ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಭಾಷೆಯು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ೨೧ ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾನವನು ಕಾಲದ ಮಿತವ್ಯಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯಿಂದ ಸರಳತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕರಣದ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ನಾನು ಒಬ್ಬ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ, ಈ ಬದಲಾಗುವ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವುದೇ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು ಆ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳು ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರು ರಚಿಸಿರುವ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರವ್ಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು, ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಚಾರ ಧೋರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ "ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕರಣ" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಮೊದಲು ಭಾಷೆ, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವಿಧ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ, ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅದರ ಹುಟ್ಟಿನ ಬಗೆಗಿರುವ ವಾದ ಹಾಗೂ ಚರ್ಚೆಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಅದರ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದೆ.

ಜಾಗತೀಕರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸುವುದೆಂದರೆ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಜೀವನ–ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಭಾಷೆಯು ಸಮಾಜದ ಮರ್ಯಾದೆ, ಗೌರವ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಉಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇಂದಿನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣ, ಖಾಸಗೀಕರಣ, ಮತ್ತು ಉದಾರಿಕರಣ ತತ್ವಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ ಎಂಬುದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದೆ.

ಭಾಷೆಯ ಅಮೂರ್ತವಾದ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಅನೇಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕೃತಿಗಳು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸಿವೆ. ಅವುಗಳು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕರಣದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಡಿ.ಎನ್. ಶಂಕರಭಟ್ಟರ ಕೃತಿಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವಿವೇಚಿಸಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇವರ ಭಾಷಾ ವ್ಯಾಕರಣವು ನಾಮಪದ, ಕ್ರಿಯಾಪದ, ಗುಣಪದಗಳೆಂಬ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ, ಭಾಷಾ ಅವಸ್ಥೆಯ ಹಂತಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಎಷ್ಟು ಅನಿವಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಣೆ ಸಹಿತ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಭಾಷೆಯ ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಧ್ವನಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಹಾಗೂ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಸಂಸರ್ಗದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ಆಡುನುಡಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ರೂಪವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣವು ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ? ಎಂಬ ಪ್ರಮುಖ ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನನ್ನದು ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿನ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಇಂದು ಹಳೆಯ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಂಶಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ, ಅಥವಾ ಜನ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ವ್ಯಾಕರಣದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಯರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇಂದಿನ ಜನಬಳಕೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಂಶಗಳು, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಳ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೧

ಭಾಷೆ

ಮಾನವ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗಿಂತ ಈತನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸುವುದು ಅವನ ಬೌದ್ಧಿಕತೆ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಶಕ್ತಿ, ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಹಜವಾದ, ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ, ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ. ತಾಯಿನುಡಿ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಹೇಳಿದರೂ ಭಾಷೆ ರಕ್ತಗತವಾಗಿಯೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವಂಶವಾಹಿನಿಯಾಗಿಯೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗರ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರ ಮಗುವೊಂದನ್ನು ಚೀನಿ ಕುಟುಂಬವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದೂ ಚೀನಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಂತೆಯೇ ಸಹಜ ಎಂಬಂತೆ ಕಲಿಯಬಲ್ಲದು ನಾವು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವಂತೆಯೇ ಭಾಷೆಯಿಂದಲೂ ಸುತ್ತುವರೆದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆ ಇಲ್ಲದ ಕ್ಷಣವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಯೋಚಿಸುವುದು ಕೂಡ ಬಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ. ಹೀಗೆ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಯ ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಉಸಿರಾಟದಷ್ಟೇ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಈ ಕುರಿತು ನಾವು ಯೋಚಿಸುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಅಲ್ಪ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಭಾಷೆಯನ್ನರಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆದಿವೆ ಎಂಬುದು ಮಹತ್ವದ ಹಾಗೂ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರುಕ್ತಗಳಲ್ಲಿ, ಭಾಷೆಯ ಕುರಿತು ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಇದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಣಿನಿ, ಪತಾಂಜಲಿ, ಕೈಯಟ, ಮುಂತಾದ ಪಂಡಿತರು ಭಾಷಾಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಪೌರಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಟೋ, ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್, ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ.

ಭಾಷೆ ಜನಾಂಗದ ಜೀವನಾಡಿ, ಆದಿಮಾನವ ನಾಗರೀಕ ವಿಜ್ಞಾನ-ವಿಚಾರ ಮಾನವನಾದದ್ದೇ ಭಾಷೆಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ, ಅದರ ಗಾರುಡಿಗ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಮಾನವನ ಸಕಲ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ, ಸಿದ್ದಿಗಳಿಗೆ ಅದೇ ಮೂಲ, ಇಂತಹ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದ್ದಾಗಿದೆ. ಶಬ್ಧ ಶುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ವಿಧಾಯಕ ಕ್ರಮವೇ ವ್ಯಾಕರಣದ ಉದ್ದೇಶ. ಆದರೆ ಅದರ ವ್ಯವಹಾರಗಳೆಲ್ಲ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಗೆ ಸೀಮಿತ. ಆಡು ಮಾತು

ಅದರ ಸೀಮೆಗೆ ಹೊರಗು. ವ್ಯಾಕರಣಶಾಸ್ತ್ರದ ಮುಂದುವರೆದ ಭಾಗವೇ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ, ಭಾಷೆಯೊಂದು ಜೀವವಾಹಿನಿ ಅದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹರಿಯುವಾಗ ಅನೇಕಾನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುತ್ತವೆನ್ನುವ ನಿಸರ್ಗ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮರೆಯದಿದ್ದರೂ, ಆಡು ಭಾಷೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯ ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದರ ತಾಯಿ ಬೇರು ವ್ಯಾಕರಣದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಇಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಕೃತಕ ಗಡಿ ರೇಖೆಯಿಂದಲೂ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾಗದೆ, ಅದರ ಶಾಖೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೂ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಆಕಾಶದ ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು ಮೊದಲಾದ ಶಕ್ತಿ ಕಣಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಧ್ವನಿಗಳು ಭಾಷೆಯ ಜೀವಧಾತುವಾದರೂ ರೂಢಿಯಿಂದಾಗಿ ಧ್ವನಿಗೂ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಮಹಾಕವಿಯಾದ ಕಾಳಿದಾಸನ 'ರಘುವಂಶ' ಕೃತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ,

"ವಾಗರ್ಥವಿವ ಸಂಪೃಕ್ತೌ ವಾಗರ್ಥ ಪ್ರತಿ ಪತ್ತಯೇ
ಜಗತಃ ಪಿತರೌ ವಂದೇ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರೌ"

ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅರ್ಥಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತತ್ವಜ್ಞಾನ ವ್ಯಾಕರಣದ ಪರಮ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಕೇಶಿರಾಜ ಖಚಿತಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

"ವ್ಯಾಕರಣದಿಂದೆ ಪದಮಾ
ವ್ಯಾಕರಣದ ಪದದಿನರ್ಥಮರ್ಥದೆ ತತ್ತ್ವಾ
ಲೋಕಂ ತತ್ತ್ವಾ ಲೋಕದಿ
ನಾಕಾಂಕ್ಷಿಪ ಮುಕ್ತಿಯಕ್ಕು ಮದೆ ಬುಧಗೆ ಫಲಂ"

ಕೇಶಿರಾಜನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮುಕ್ತಿ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದುವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಲಾಭವೆಂಬುದಂತು ಸ್ಪಟಿಕ ಸ್ಫಷ್ಟ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಶಬ್ಧಾರ್ಥಗಳ ನಡುವಣ ವಿಚ್ಛೇಧನ ಸಾಧುವಲ್ಲವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಆಕೃತಿಮಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

"ಚಾಕ್ಷುಷ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಆಡು ನುಡಿಯಾಗಿ ಅದು ಬಹು ಹಿಂದೆಯೇ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಿರಬೇಕು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಅದು ನೆರೆ ಹೊರೆ ಮತ್ತು ಆಗಂತುಕ ಭಾಷೆಗಳೊಡನೆ ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತ, ಯಾವುದನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸದೆ, ಎಲ್ಲವುಗಳೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತ, ಪ್ರವರ್ಧಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ಕಾರನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯ, ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ. ವರೆಗೆ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಆಯಾಯ ಕಾಲದ ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಕರಣಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ."

ಅ : ಭಾಷೆಯ ಮಹತ್ವ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು

ದಂಡಿ ಬಾಷೆಯನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾ,

ಇದ್ದಮಂಧಂತಮಃ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಜಾಯತೇ ಭುವನತ್ರಯ ।
ಯದಿ ಶಬ್ದಾಹ್ವಯಂ ಜ್ಯೋತಿ : ಅಸಂಸಾರಾನ್ನ ದೀಪತ್ಯೆ. ॥

– ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಉಕ್ತಿಯುಂಟು.

ಅಂದರೆ ಭಾಷೆಯೆಂಬ ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತೇ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರವಾಗಲಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುವುದಾಗಲೀ, ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಾಗಲೀ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

'ಸಿ.ಎಫ್. ಹಾಕೆಟ್' ಎಂಬ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ "Langauge is a singal valuable possession of human race" ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಭಾಷೆ ಮಾನವನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸೊತ್ತು. ನಮ್ಮ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳು ನಶಿಸಬಹುದು ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ 'ಭಾಷೆ' ಎಂಬ ಸಂಪತ್ತು ಆಜನ್ಮ ಪರ್ಯಂತ ಉಳಿಯುವಂತಹುದು. ಎಂದು ಹಾಕೆಟ್ ಭಾಷೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾನೆ.

'ಕ್ವಿಂಟಲಿನ್' ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸ ಮಾನವರ ವಿಶೇಷತೆ ಭಾಷೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ ಹೇಗೆ ಮೆರೆದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

"God that all powerful Creature of nature and an architect of the world has impressed man with no character so proper to distinguish him from other as by the faculty of speech"

ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸೃಜಿಸಿರುವ ಸರ್ವಶಕ್ತನೂ ಜಗತ್ತಿನ ನಿರ್ಮಾತೃವೂ ಆಗಿರುವ ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ

ಸೂಕ್ತವಾದ ಭಾಷೆಯೆಂಬ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಪ್ರಭಾವಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಪಾಣಿನಿಯು ಭಾಷೆಯನ್ನು 'ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಧನ' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಮನ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ಶಿವ ಶರಣರು ಮಾತನ್ನು 'ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ' ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಸರ್ವಜ್ಞ ಕೂಡ ಮಾತನ್ನು 'ಮಾಣಿಕ್ಯ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಮಾತಾಡಿದಂತೆ ನಡೆದಾತ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕೂತಲ್ಲೇ ಆಳ್ವ ಎಂದು ಅದರ ಮೌಲ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾನೆ.

ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ನಮ್ಮ ಜನಪದರು ಕೂಡ ಮಾತನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. "ಮಾತು ಬಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕ್ಯ ತಂದ ; ಮಾತು ಅರಿಯದವ ಜಗಳ ತಂದ." ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಚಿತವಾದಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸೂತ್ರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಾಷೆ ಎಂದರೇನು ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕುವುದು ಕೂಡ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ನಾನಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಾನಾ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಭಾಷೆಯ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸೂತ್ರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟ.

ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು **ಪ್ಲೇಟೋ** ಎಂಬ **ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸನು** : "ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ, ಮನುಷ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧನ" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟನು.

ಹೆನ್ರಿಸ್ವೀಟ್ : "ಪದಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದೇ ಭಾಷೆ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ."

ರೂಸೋ : ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವಾದ 'Social Contract' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ "ಭಾಷೆ ಎಂಬುದೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಪ್ಪಂದ" ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಡಿ.ಸನೂರ್ : "ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸಂಕೇತಗಳ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಭಾಷೆ" ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಕಿಲ್ಲರ್ ಕೌಚ್ : "ಪದಗಳೆಂಬ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ, ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಸಾಧನವೇ ಭಾಷೆ" ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಸ್ಟುಟರ್ಟ್‌ವೆಂಟ್ ಬ್ಲಾಕ್ ಮತ್ತು ಟ್ರಾಗರ್ : "Langauge is a system of

arbitary vocal symbols by which members of a society act and react" ಸ್ಟುರ್ಟ್‌ವಾಂಟ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

"Langauge is a system of asbitary vocal symbols by means of which a social group co-operates" ಎಂದು ಬ್ಲಾಕ್ ಮತ್ತು ಟ್ರಾಗರ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ರೋಚೆ : "ಸೀಮಿತವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಶಬ್ದ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಮಾಧ್ಯಮವೇ ಭಾಷೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಸಫೀರ್ : "ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಭಾವಾವೇಶಗಳನ್ನು, ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವ ಪ್ರೇರಿತ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ವಿಧಾನವೇ ಭಾಷೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ವೆನ್ರಿಚ್ : "ಭಾಷೆ ಎಂಬುದೊಂದು ಬಗೆಯ ಸಂಕೇತ, ಈ ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಭಾಷೆ"ಯಾಗಿದೆ.

ಡೇವಿಡ್ ಕ್ರಿಸ್ಟಲ್ : "ಮಾನವ ತನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿದ ಶಬ್ದವಾಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸಿ ಬರಹದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಗುರುತಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಶಬ್ದ ಅಥವಾ ಗುರುತು ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿಯಾದುದ್ದಲ್ಲ. ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಲ್ಲ, ಇದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದುದು" ಆಗಿದೆ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಭಾಷೆ ಎಂದರೇನು ? ಭಾಷೆಯ ಮಹತ್ವ, ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅಂದರೆ ಭಾಷೆ ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮ ಮಾನವ ತನ್ನ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಮಾನವನು ತಾನು ಇತರರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನವನ ಸಂಪರ್ಕದ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಭಾಷೆಯು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಭಾಷೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ, ಅದು ಸದಾ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ನಿರಂತರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾದುದ್ದು. ಅದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಉನ್ನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರಗಳನ್ನು (ಶ್ರವಣ ಹಾಗೂ ಚಾಕ್ಷುಷ) ೨ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ

ಅರಿಯಬಹುದು. ಇದು ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವೂ ಕೂಡ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರವಣ : ಕಿವಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಮಾನವನು ಕೇಳುವಂಥದ್ದು

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ, ಮಾನವರ ಕೂಗುಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುವುದು.

ಚಾಕ್ಷುಷ : ಇದು ಕಣ್ಣಿನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂಥದು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಬಣ್ಣ, ಗುಣ, ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಮೇಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸೂತ್ರಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ೪ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಅಂಶಗಳು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ

೧) ಭಾಷೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Langauge is a system)

೨) ಭಾಷೆ ಸಂಕೇತಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Langauge is a system of symbols)

೩) ಭಾಷೆ ಉಚ್ಛರಿತ ಸಂಕೇತಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Langauge is a system vocal symbols)

೪) ಭಾಷೆ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Langauge is a system of orbitary vocal of symbols)

೧) ಭಾಷೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ಭಾಷೆ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಭಾಷೆಯ ಅಂತರಂಗದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗುಣ, ಭಾಷೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದ್ದರೂ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯವು ಸರಳ ಹಾಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಹುಚ್ಚರು ಆಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೨) ಭಾಷೆ ಸಂಕೇತಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ಇದು ಭಾಷೆಯು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವು ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ ನಿರ್ಧಾರಿತವಾಗುವುದು. ಈ ಸಂಕೇತಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಇತರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗಿಂತ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಬಹುದು.

“ 'ರೈಲು ಹೊರಡಲು ಹಸಿರು ಬಾವುಟವನ್ನು, ನಿಲ್ಲಲು ಅಪಾಯ ಸೂಚಕವಾದ ಕೆಂಪು ಬಾವುಟವನ್ನು ತೋರಿಸುವರು ' ” ಇವು ಸಹ ಸಂಕೇತಗಳೇ, ಹಾಗೇಯೇ ಗೌರವ ಸೂಚನೆಗಾಗಿ ಕೈಮುಗಿಯುವರು ನೇರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಹ ರೂಢಿಯಿಂದ ಬಂದ ಸಂಕೇತಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಂದು ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ ಆಗುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ.

೩) **ಭಾಷೆ ಉಚ್ಚರಿತ ಸಂಕೇತಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ :** ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಕನ್ನಡದ ಶಬ್ದವಾದ ‘ಹಾಲು’ ಎಂಬುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಈ ‘ಹಾಲು’ ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಪದದಲ್ಲಿ ಹ್+ಆ+ಲ್+ಉ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳಿವೆ ಈ ಪದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥವು ರೂಢಿಗೆ ಬಂದುದ್ದು. ಹಾಗೇಯೇ ‘nema’ ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲೂ n+e+m+a ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಪದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಇದು ಕನ್ನಡದ ಶಬ್ದವಲ್ಲ. ಇದೇ ಉಚ್ಚಾರಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಉಚ್ಚರಿತ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳೇ ಭಾಷೆಯ ಜೀವಾಳ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಂತೆಯೇ “ಕಲ್ಲು” ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಪದವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಿಗೂ ಉಚ್ಚಾರಕ್ಕೂ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೇವಲ ಈ ಒಂದು ಉಚ್ಚರಿತ ಧ್ವನಿ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೇ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಅನೇಕ ಉಚ್ಚರಿತ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳು ಸಹ ಇರಬಹುದು. ಆ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಲಿಪಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಬಹುದಾದರೂ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಸಮಗ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ, ಉಚ್ಚರಿತ ಸಂಕೇತಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ “ಭಾಷೆಯು ಉಚ್ಚರಿತ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ” ಎಂಬ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೪) **ಭಾಷೆ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ :** ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳಿರುವ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದಲೇ ಅನೇಕ

ಪದಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಗುಣವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮನೆ, ಮರ, ಕೆರೆ, ಮುಂತಾದ ನಾಲ್ಕು ಧ್ವನಿಗಳುಳ್ಳ ಪದಗಳಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕಾಯಿಲೆ, ಲಕ್ಷಣ, ನಿರೀಕ್ಷಣೆ, ಮರೆವು, ಮಡದಿ, ಕರೆತ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ನಾಲ್ಕಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳಿರುವ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಗುಣದಿಂದ ಹಲವಾರು ಪದಗಳ ಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳು ಭಾಷೆಯ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪದದಿಂದ ಪದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. "ನೀರು" ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ "ವಾಟರ್", ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ "ಪಾನಿ", ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ "ನೀಳ್ಳು" ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ "ಜಲ" ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳಿವೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಪದಗಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಧ್ವನಿಸಂಕೇತಗಳ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕತೆಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಯಾವುದೇ ಪದದ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಗಳ ಉಗಮವಾಗಬಹುದು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಹೊಸ ಹೊಸ ವಸ್ತುಗಳು, ಹೊಸಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಭಾವನೆಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಚಾರಗಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಂತೆಲ್ಲಾ ಅವುಗಳ ಗುಣ ಧರ್ಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ರೂಢಿಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಮರ' ಎಂಬ ಪದದ ಕಲ್ಪನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಣಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲು ಮಾವು, ಬೇವು, ಸೀಬೆ, ನಿಂಬೆ, ಹಲಸು ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಆಂತರಿಕವಾದ ಭಾವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬಯಕೆ ಬಸಿರುಗಳನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು, ತಮ್ಮ ಉಚ್ಚಾರಣಾ ವಲಯಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಉಚ್ಚರಿತ ಧ್ವನಿ ಪ್ರತೀಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನೆ ನಾವು ಭಾಷೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಆದುದರಿಂದ ಭಾಷೆಯೊಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ ವಿಶ್ವಕೋಶದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ "ಒಂದು ಸಮಾಜದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಉಚ್ಚರಿತ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ವರೂಪವೇ ಭಾಷೆ"ಯಾಗಿದೆ.

ಆ : ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವ

ಭಾಷೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ, ಅದು ಸದಾ ಪ್ರವಹಿಸುವ ಗುಣ ಹೊಂದಿದೆ ಹಾಗೂ ಆಯಾಯ ಕಾಲಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಹೊಸ ರೀತಿ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಭಾಷೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತತ್ವಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಗುಣಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಣ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಕೆಲವು ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

೧) "2" ಭಾಷೆ ದೈವದತ್ತವಾದುದಲ್ಲ.

೨) ಮಾನವ ಭಾಷೆ ಪ್ರಾಣಿ ಭಾಷೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದುದ್ದು.

೩) ಭಾಷೆ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಿಯೆ.

೪) ಭಾಷೆ ಯಾರ ವಾಂಶಿಕ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲ.

೫) ಅನುಕರಣೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಮಾನವನಿಗೆ ಭಾಷೆ ಲಭಿಸಿದೆ.

೬) ಭಾಷೆಯು ನಿರಂತರ ಪರಿವರ್ತನಾಶೀಲವಾದುದು.

೭) ಭಾಷೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವಿದೆ.

೮) ಭಾಷೆಗೆ ತನ್ನದೆ ಆದ ಒಂದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಎಲ್ಲೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೯) ಭಾಷೆಯು ಒಂದು ಧ್ವನಿ ಪ್ರಪಂಚವಾಗಿದೆ.

೧೦) ಧ್ವನಿ ಮೌಲ್ಯದ ವ್ಯಾಪಕತೆಗೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಿದೆ.

೧೧) ಭಾಷೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

೧೨) ಭಾಷೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯಿಂದ ಸರಳತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

೧೩) ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸ್ಥೂಲತೆಯಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬರುವುದು.

೧೪) ಭಾಷೆಗೆ ಅಂತಿಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. "2"

೧) ಭಾಷೆ ದೈವದತ್ತವಾದುದಲ್ಲ. : ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಭಾಷೆ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದುದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದೈವಿಕ ಉಗಮದ ಕಲ್ಪನೆ. ಈ ವಾದವನ್ನು ಅಲ್ಲಗೆಳೆದುದು ೧೮ ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಅಂದರೆ ವಿವಿಧ

ಭಾಷೆಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಗಮನಿಸದೆ ಅದು ಮನುಷ್ಯರ ಉಚ್ಛಾರಣಾ ಧ್ವನಿ ಅಂಗಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದರಿಂದ ರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಸಮಾಜದ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ವಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯು ಕಲಿಸಿದುದರಿಂದ, ಕಲಿತುದರಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಬಂದಿರುವಂತಹುದು. ಈ ರೀತಿ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು, ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಮಾನವನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನವೇ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ.

೨) **ಮಾನವ ಭಾಷೆ ಪ್ರಾಣಿ ಭಾಷೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದುದ್ದು.** : ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಶಕ್ತಿಯು ಅಡಗಿದೆ. ಮಾನವನ ಭಾಷೆಯಂತೆಯೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸಹ ಸಂಕೇತಾತ್ಮಕವಾದ ಭಾಷೆಯುಂಟು. ಆದರೆ ಅದು ಮಾನವನ ಭಾಷೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದುದು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂಕೇತಗಳು ತುಂಬಾ ಪರಿಮಿತವಾದವುಗಳು ಪ್ರಾಣಿಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದವು. ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈಶಿಷ್ಟವೆಂದರೆ ಅವು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದವು. ಮಾನವ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ನವಿಲು, ನಾಯಿ, ಬೆಕ್ಕು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬೊಗಳುವ ಮತ್ತು ಅರಚುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಮಾನವ ಅವುಗಳ ಜೊತೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಸ್ ಮತ್ತು ಜೂ ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಮಾನವನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಧ್ವನಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಧ್ವನಿಗಳು ಪದ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ನೆರವಾಗುವುವು. ಮಾನವನ ಭಾಷೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾದಂತೆ, ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿ ಭಾಷೆಯು ಆಗಲಾರದು. ಮನುಷ್ಯನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವೈತಭಾವ, ಉತ್ಪಾದಕತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿವಾಹಕತೆ ಎಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳಿವೆ. ಈ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಎಲ್ಲಾ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಾನವನ ಭಾಷೆಯು ಪ್ರಾಣಿ ಭಾಷೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

೩) **ಭಾಷೆ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಿಯೆ.** : ಮಾನವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಹೊಣೆಗಳಿಗೆ, ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಸಮಾಜ ಜೀವಿ ಎನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಭಾಷೆಯು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಿಯೆ, ಸಮಾಜ ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ವರ. ಅದರ ಅಳಿವು ಮತ್ತು ಉಳಿವು ಅವನು ಬಾಳಿ ಬದುಕುವ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದು. ಮಾನವ ತನ್ನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ

ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ಮಾತನ್ನು ಕಲಿಯದ ಮುಗ್ಧ ಶಿಶುವೊಂದನ್ನು ಸಮಾಜದಿಂದ ಬೇರೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಶಿಶುವಿಗೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು, ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಭಾಷೆಯು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

೪) ಭಾಷೆ ಯಾರ ವಾಂಶಿಕ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲ. : ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ರೂಪ, ಗುಣ, ಮುಂತಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ವಾಂಶಿಕವಾಗಿ ಲಭಿಸಬಹುದು ಆದರೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಶ್ರಮ ವಹಿಸಿ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಅದು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಭಾಷೆಯೆಂಬುದು ಒಟ್ಟು ಸಮಾಜದ ಆಸ್ತಿಯೇ ಹೊರತು, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕುಟುಂಬದ ಆಸ್ತಿಯೆಂದು ಖಂಡಿತ ಹೇಳಲಾಗದು.

"ಭಾಷೆಯು ಆಡುವವನ ಆಸ್ತಿ" ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಆಗ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದರೆ, ಆ ಮಗು ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನದಿಂದ ಯಾವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದೋ ಅದೇ ಆ ಮಗುವಿನ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾಗುವುದು.

ಮಾನವ ತನ್ನ ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮದ ಪ್ರತಿಫಲದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಕಲಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ.

೫) ಭಾಷೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಅನುಕರಣೆಯಿಂದ ಲಭಿಸಿದ್ದು. : ಸಮಾಜದ ಹಿರಿಯ-ಕಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಂದೆ-ತಾಯಿ, ಬಂಧು-ಬಳಗ, ಸ್ನೇಹಿತರು ಮುಂತಾದವರ ಅನುಕರಣೆಯಿಂದ ಭಾಷೆಯು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ತಾನು ಆಡುವ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವೇನು ? ಅದರ ವಿಕಾಸ ಹೇಗೆ ? ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅರಿವು ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ

ಬದಲಾಗುವ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾನೆ. ಕಲಿತು ಜೀವನದ ಉಸಿರಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಒಂದು ಮಗು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅನಂತರ ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಆಡಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅನುಕರಿಸುವ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯು ಮಾನವನಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜವಾದ ಗುಣವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯ ನೋಡಿ, ಕೇಳಿ, ಆಡಿ ಅನುಕರಿಸಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

೬) **ಭಾಷೆಯು ನಿರಂತರ ಪರಿವರ್ತನಾಶೀಲವಾದದ್ದು.** : ಭಾಷೆಯು ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ ; ಅದು ಸದಾಪ್ರವಹಿಸುವ ಜೀವನದಿ. ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ಸಮಾಜದಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ, ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಭಾಷೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಿವರ್ತನಾಶೀಲತೆ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದ್ದು. ಈ ಗುಣವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳು, ಹತ್ತು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಭಾಷಾ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಭಾಷಿಕ ಕಾರಣಗಳು, ಭಾಷಿಕೇತರ ಕಾರಣಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನೆ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಅವನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತವಿರುವ ವಿಭಿನ್ನ ಪರಿಸರಗಳೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭಾಷೆಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

೭) **ಭಾಷೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವಿದೆ.** : ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಗೂ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸದವಿದೆ. ಭಾಷೆಯ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಭಾಷೆಗೂ ಇತಿಹಾಸವಿರುವುದು ಖಚಿತವಾದರೂ ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಅದನ್ನು ಕಾಲಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಬರಹವಿಲ್ಲದ ಭಾಷೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳ ಅಭಾವದಿಂದ ಇತಿಹಾಸದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪಡೆಯಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಲಿಪಿಯಿರುವ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಬರಹದ ದಾಖಲೆಗಳು, ಶಾಸನಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮತ್ತಿತರ ವಿವರಗಳು ದೊರೆತು

ಆ ಭಾಷೆಯ ಇತಿಹಾಸದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ.

೮) **ಭಾಷೆಗೆ ತನ್ನದೆ ಆದ ಒಂದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಎಲ್ಲೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.** : ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಗೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುವ ಜನರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಭಾಷಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಆಡುವವರು ಇರಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ಕೊಂಕಣಿ, ಬಡಗ, ಕೊಡಗ, ಹವ್ಯಕ, ಸೋಲಿಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇತರ ಉಪಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಆಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಭಾಷೆಯು ಕನ್ನಡವಾದ್ದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಜನರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರ.

ವಿಶಾಲವಾದ ಭಾಷಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸಂಕುಚಿತವಾಗಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ವಿಕಸಿತಗೊಂಡು ಅದರ ಭಾಷಾ ಕ್ಷೇತ್ರವು ವಿಶಾಲವಾಗಬಹುದು, ಇಂತಹ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಕುಚಿತಗೊಳ್ಳುವುದು, ವಿಕಸಿತಗೊಳ್ಳುವುದು ; ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಭಾಷಾ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವೇನಲ್ಲ, ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಎಲ್ಲೆಯು ಎಲ್ಲಿ ಮುಗಿದು ಎಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಆದರೂ ಸಹ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಗು ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಎಲ್ಲೆ ಇರುತ್ತದೆಂಬುದು ಸತ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ.

೯) **ಭಾಷೆ ಎಂಬುದೊಂದು ಧ್ವನಿ ಪ್ರಪಂಚ.** : ಮಾನವನು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳನಾದರೂ, ಉಚ್ಚರಿತ ಧ್ವನಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಭಾಷಾ ಧ್ವನಿಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ

ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಧ್ವನಿ ಸಮೂಹ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಪದ ಹಾಗೂ ವಾಕ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ ಭಾಷೆ ಸಮರ್ಪಕವು, ಸಾರ್ಥಕವು, ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಆಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

೧೦) **ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ಮೌಲ್ಯದ ವ್ಯಾಪಕತೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಿದೆ.** : ನಾವು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು, ಹೊಸ ಹೊಸ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ಧ್ವನಿ ಮೌಲ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಅನುಕೂಲ ಭಾಷೆಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಹಿರಿಯರ ಅನುಕರಣೆಯಿಂದ ನಾವು ಕಲಿಯುವ ಭಾಷೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಅರಿವಾಗುವ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಅಥವಾ ಸಾಹಿತಿ ಬಳಸುವ ಶೈಲಿಯನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕವಿಯು ಭಾಷೆಗೆ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬಿ ಪ್ರತಿಮೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಹೃದಯರ ಕಣ್ಮುಂದೆ ತರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ಮೌಲ್ಯದ ವ್ಯಾಪಕತೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಿರುವುದರಿಂದ ಅದೂ ವಾರ್ತಾವಾಹಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಹಕ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

೧೧) **ಭಾಷೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ.** : ಭಾಷೆಯು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕ್ರಮವು ಭಾಷೆಂು ಜಾಂುವಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಭಾಷೆಯ ನಡುವಣ ವ್ಯವಹಾರ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಧ್ವನಿಗಳು ಒಂದು ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥದ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಗೆ ಭಂಗ ಬರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವು ಅದರಿಂದ ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಭಾಷೆಗು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಗು ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವವರು ಬೇರೊಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಭಾಷೆಗೆ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಉಚ್ಚರಿತ ಧ್ವನಿಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಉಚ್ಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಧ್ವನಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಭಾಷಾ ವ್ಯವಹಾರ ಜನರಲ್ಲಿ ಸುಗಮವಾಗಿದೆ.

೧೨ ಭಾಷೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯಿಂದ ಸರಳತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. : ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ವಿಚಾರ ನಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಯೋಗಾವಸ್ಥೆತಯ ಕಡೆಯಿಂದ ವಿಯೋಗಾವಸ್ಥೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಭಾಷೆಯೂ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯಿಂದ ಸರಳತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಪಯಣಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಮನುಷ್ಯ ಉಚ್ಚಾರದಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಉಚ್ಚಾರದಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟು ಸರಳತೆಯನ್ನು ತರಲು ಅವನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಡುವ ಭಾಷೆ ಸರಳವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಧಿಕ ಪರಿಶ್ರಮ, ಅಧಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಉಚ್ಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಾವು ಇಂತಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ನೋಡಬಹುದು. ಗ್ರೀಕ್, ಲ್ಯಾಟಿನ್, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮುಂತಾದ ಅತೀ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆಡುವ ಭಾಷೆ ಸರಳವಾಗಿದ್ದರೆ, ವಿಚಾರ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೧೩ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸ್ಥೂಲತೆಯಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬರುವುದು : ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸರಳತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಷೆಯೂ ಅಪ್ರೌಢ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಪ್ರೌಢ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಸಹಜ ಪರಿಣಾಮ. ಮನುಷ್ಯ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೂ, ಅಗತ್ಯವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಲಿಪಿಯಿರುವ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರೌಢ ಭಾಷೆಯ ಧ್ವನಿ ಮೌಲ್ಯ ದಿನೇ ದಿನೇ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಆಗಾಗ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುವ ಭಾಷಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ಭಾಷಾ ಪ್ರಗತಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ನಾಗರೀಕತೆ ಬೆಳೆದಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಅರಳಿದಂತೆ,

ಭಾಷೆಯೂ ಪ್ರೌಢತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯ ಈ ರೀತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಾವು ಆಡು ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಬಹುದು. ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢತೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆ ಭಾಷೆ ಗಳಿಸಿತ್ತೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅರಿಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಬರಹದ ಭಾಷೆ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಸುಲಭ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದ ಹಳಗನ್ನಡ, ಹಳಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ ಹಾಗು ಹೊಸಗನ್ನಡ ಎಂಬ ಹಂತಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಕ್ಲಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹಳಗನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸರಳತೆ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢತೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೇತಾತ್ಮಕವು, ಪ್ರತೀಕಾತ್ಮಕವು ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈ ಪ್ರೌಢತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳ ಗಳಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಾಲಕಳೆದಂತೆ ವಿಪುಲವಾದ ಶಬ್ದಭಂಡಾರ, ನವೀನ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣ, ಸಮೃದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಭಾಷೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದು.

೧೪) **ಭಾಷೆಗೆ ಅಂತಿಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂಬುದಿಲ್ಲ.** : ಬೀಜವೃಕ್ಷ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಗೆ ಇದೇ ಅಂತಿಮ ಸ್ವರೂಪ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವವರೆಗೂ ಭಾಷೆಯು ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುತ್ತಾ ಇರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ರೂಪ ಬಳಕೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಹೋಗಿ ಅದರ ಅನೇಕ ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷಾ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಹೀಗೆ ಭಾಷೆಯ ಪರಿವರ್ತನಾಶೀಲತೆ ಅನೇಕ ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಷೆಗಳ ವಿಕಾಸ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಭಾಷೆಗೆ ಅಂತಿಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂಬುದಿಲ್ಲ.

೩ : ಭಾಷೆಯ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ

ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಭಾವಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸಾಧನ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಳಿಸುವ, ಅಳಿಸುವ, ಆನಂದಗೊಳಿಸುವ, ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಾಷೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಭಾಷೆ ಮಾನವನ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಆಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಶಕ್ತಿ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆಯಾದರು, ಆ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮ ಹೇಗೆ ? ಅದರ ಮೂಲ ಯಾವುದು ? ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳು ಹೇಗೆ ವಿಕಾಸಗೊಂಡು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿವೆ? ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುವುದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಭಾಷೆ ಉಗಮದ ಬಗೆಗೆ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದು ಅನೇಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ವಾದವಿವಾದಗಳು ಹೊರಬಂದಿವೆ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅದರ ಉಗಮ, ವಿಕಾಸದ ಮೂಲವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಸಂಶೋಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಂದೊಂದು ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಭಾಷೆಯ ಆರಂಭಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ಬಗೆಗಿನ ಸನ್ನಿವೇಶ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದರೆ, ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸುವುದು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲವು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಭಿಮತವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರದು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಕ್ರಿ.ಶ. **೧೮೬೬** ರಲ್ಲಿ "ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಪರಿಷತ್ತು" ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧಿಸುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಮೊದಲಿಗೆ ವಿಟ್ನಿ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ 'ಯೆಸ್ಪರ್ಸನ್' ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೈಗೊಂಡು, ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಚರ್ಚಿಸಲು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮುಂದಾದರು. ಇದರ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ

ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರೇ ಹೊರತು, ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಖಚಿತವಾದ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಅವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನಿಂದ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರರ್ಥಕ ಹಾಗೂ ಅನಾವಶ್ಯಕ ಎನಿಸಿದವು.

ಭಾಷೆಯ ಬಗೆಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ನಡೆದಂತೆ ಭಾಷೆಯು ದೈವದತ್ತವಾದುದಲ್ಲ, ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದುದಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರಿವು ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ರೂಸೋ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು "ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಇತರ ಒಪ್ಪಂದಗಳಂತೆಯೇ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಪ್ಪಂದ" ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಕಾಂಡಿಲಾಕ್ ಎಂಬುವವನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿವೇಕ ಪೂರ್ಣವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಭಾಷೆಯ ಉಗಮ ಕುರಿತಂತೆ "ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕಾದಾಗ ಧ್ವನಿ ಹೊರಟು ಭಾಷೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು" ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಹರ್ಡರ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಭಾಷೆಯ ಉಗಮ ಕುರಿತಂತೆ ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರ್ಲಿನ್ ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ ಮಂಡಿಸಿದನು. ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಅಕಾಡೆಮಿಯ ವಿಶೇಷ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ತನ್ನ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹರ್ಡರನು "ಭಾಷೆ ದೈವದತ್ತವಾದುದು" ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನಲ್ಲದೆ "ಭಾಷೆ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತವಾದದ್ದು" ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದಾನೆ.

ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ೧೮ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಸಸ್, ಕಾಂಡಿಲಾಕ್, ರೊಸೋ, ಹರ್ಡರ್, ಮುಂತಾದವರು. ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾವರ್, ಗ್ರಿಮ್, ವರ್ನರ್, ಡಾರ್ವಿನ್, ಹಂಬೋಲ್ಟ್, ಶ್ಲೀಷರ್, ಅರ್ನೆಸ್ಟ್‌ರೆನೆನ್, ಯಸ್ಪರಸನ್, ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಮುಲ್ಲರ್, ಗ್ರಾಯಿಗರ್, ಸ್ಟಾಯಿಲ್‌ಥಾಲ್, ಸ್ವಿಟ್, ಸ್ಪೆಂಸರ್, ರೆಗ್‌ನಾರ್ಡ್, ಟೇಲರ್, ಮುಂತಾದವರು, ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವುಂಡ್ತ್, ಬನಾರ್ಡ್‌ಷಾ, ಹೊನಿಂಗ್ಸ್‌ವಾಲ್ಟ್, ರಿವೇಜ್, ಜೋಹನ್‌ಸನ್, ಹಂಫ್ರಿ, ಸಾಮರ್ ಫೆಲ್ಟ್, ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಬಂದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ

೧) ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾರ್ಗಗಳು

೨) ಪರೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗಗಳು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು.

ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಹೊರಟ ಕೆಲವು

ವಿಚಾರಗಳು ಭಾಷಾ ಉಗಮದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದರೆ, ಇತ್ತೀಚಿನ ಭಾಷಾ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದು ಪರೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗಗಳಾಗಿ ಕಾಣಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತವೆ. ಈ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಾಗೂ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯಕಾರಿ. ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಸಿದ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳ ಅಧ್ಯಯನವು ಹೆಚ್ಚು ಫಲಪ್ರದವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲಕಳೆದಂತೆ ಹಳೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮಾಸಿಹೋಗಿ, ಹೊಸ, ಹೊಸದು ಮೂಡುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂಕುಚಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ಬಗೆಗಿನ ವಾದ ವಿವಾದಗಳು, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಕಡಿಮೆ ಏನಲ್ಲ, ಅದರೂ ಸಹ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಈ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಗೋರಿ ಕಟ್ಟುವ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ಈವರೆಗೂ ಬಂದಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಬಂದಿರುವ ಕೆಲವು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಗ್ರೀಕ್ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪರೋಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ಕುರಿತಂತೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

೧) ದೈವ ಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ : ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊರಬಂದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಪುರಾತನವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಭಾಷೆ ಮಾನವನಿಗೆ ದೈವದತ್ತವಾದುದು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಡಿದ್ದ ಕಾಲವೊಂದಿತ್ತು. ಭೂಮಿ, ನದಿ, ಪರ್ವತ ಮುಂತಾದವು ಹೇಗೆ ಆ ಭಗವಂತನ ಸೃಷ್ಟಿಯೋ, ಅಂತೆಯೇ ಭಾಷೆಯೂ ಕೂಡ ದೈವ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಾಚೀನರಲ್ಲಿ ಅಚಲವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯರು ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ದೈವ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಅದನ್ನೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರು. ವೇದಗಳು ಭಗವಂತನ ವರಪ್ರಸಾದ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ವ್ಯಾಕರಣವೂ ಸಹ ಭಗವಂತನದೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು. ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈಯಾಕರಣಿಯಾದ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕನು "ಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಭಗವಂತನಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವು" ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಹೀಗೆಯೇ ವಿವಿಧ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳೇ ಜಗತ್ತಿನ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಮೂಲ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಇವು ದೈವ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೌದ್ಧರು ಪಾಳಿಯನ್ನು, ಜೈನರು ಅರ್ಧಮಾಗದಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರೆ, ಯಹೂದಿಗಳು ಹೀಬ್ರೂ ಭಾಷೆಯೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೂಲ ಎಂದು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೀಬ್ರೂ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣ ಹಾಗೂ ಪದಸಂಪತ್ತನ್ನು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳೊಡನೆ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿ ಅವುಗಳ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಹೀಬ್ರೂ ಭಾಷೆಯೇ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಮೂಲವೆಂದು ಘೋಷಿಸತೊಡಗಿದರು. ಮೇಧಾವಿ ಎನಿಸಿದ್ದ 'ಪ್ಲೇಟೊ' ಮಹಾಶಯ ಕೂಡ "ಭಾಷೆ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದುದು" ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದನು. ಇದಕ್ಕೆ ದೈವ ಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಮೂಲ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು.

ಕ್ರೈಸ್ತರ ಪ್ರಕಾರ 'ಶಬ್ದ' ವೆಂಬುದು ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದಲೇ ನೇರವಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದಿದ್ದು, ಅದೇ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ದೈವಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಜನರು ಮಾತನಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈಜಿಪ್ಟ್ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಯೆಂದರೆ, 'ಥಾಥ್' ಎಂಬ ದೇವತೆ ಜನರಿಗೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದಂತೆ ದೇವತೆಯಿಂದಲೆ ಭಾಷೆ ಬಂದಿತು ಎಂಬುದು ಪ್ರಾಚೀನ ಚೀನಾ ದೇಶದ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಯು ಸಹ ಆಗಿದ್ದಿತು.

ಭಾಷೆಯು ದೈವದತ್ತವಾದುದು ಎಂಬ ಪ್ರಾಚೀನರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. Otto Esparsan ಹೀಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

"The very Imperfection and changeability of language should speak against its divine origin. Language as gradually developed must be the work of man him self and there his different from the immutable cries and songs of the lower creation".

"ಭಾಷೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಆದರೆ ಅದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಒಯ್ಯುವ, ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಅವನು ಜನಿಸಿದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ಅವನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ" ಎಂದು ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಸಫೀರ್ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಭಾಷೆಯು ದೈವದತ್ತವಾದುದಲ್ಲ ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪರ್ಕದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಾಗಿ ಮಾನವರಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಿತವಾದುದು. ಭಾಷೆಯು ದೈವಿಕ ಹಾಗು ಮಾನವಿಕ ಎರಡು

ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ವರ್ಗದವರು ಇದ್ದಾರೆ.

ವಿಟ್ನಿಯೂ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ಭಾಷೆಯೆಂಬುದು ಸನಾತನವೂ ನೂತನವೂ ಆಗಿದೆ. – ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾನೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮೂಲಭಾಷೆ ? ಅದು ದೈವ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಅಥವಾ ಮಾನವ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಈಜಿಪ್ಟಿನ 'ಸೆಮೆಟಿಕಸ್' ಎಂಬುವವನು ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಈ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಆಗ ತಾನೇ ಜನಿಸಿದ ಎರಡು ಶಿಶುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಜನರ ಸಂಪರ್ಕದ ನಡುವೆಯೂ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಯಾವ ಸಂಪರ್ಕವೂ ಇರದ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಆಹಾರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕೆಲವರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಆ ಶಿಶುವಿನ ಸಂಗಡ ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಆಡಬಾರದೆಂದು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆಯೇ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಆ ಶಿಶುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ಮೇಲೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿ ಜನ ಸಂಪರ್ಕದ ನಡುವೆ ಸಹಜ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಮಗು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜನರಾಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ, ಜನ ಸಂಪರ್ಕದ ನಡುವೆ ಬೆಳೆಯದ ಮಗು ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಆಡಲಾರದೇ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ 'ಬೇಕೋಸ್' ಎಂಬ ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಚ್ಚರಿಸತೊಡಗಿತು. ಇದರ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಆಡಲಾರದು. 'ಬೇಕೋಸ್' ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥ 'ರೊಟ್ಟಿ' ಇದು ಫ್ರಿಜಿಯನ್ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಭಾವಿಸಿ ಫ್ರಿಜಿಯನ್ ಭಾಷೆಯೇ ಜಗತ್ತಿನ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಮೂಲ ಭಾಷೆ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಇದೇ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ **೨**ನೇ ಫ್ರೆಡರಿಕ್ (ಕ್ರಿ.ಶ **೧೧೯೪-೧೨೫೦**) ಎಂಬಾತ ಸ್ಕಾಟ್ಲೆಂಡಿನ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಜೇಮ್ಸ್ (**೧೪೮೮-೧೫೧೩**) ಎಂಬುವವನು ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಅಕ್ಬರ್-ಬಾದಷಹನೂ ನಡೆಸಿದರು. ಸೆಮಟಿಕಸ್ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ "ಯಾವ ಮಗು ಯಾರ ಸಂಪರ್ಕವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಯುವುದೊ ಆ ಮಗು ಏನನ್ನು ಮಾತನಾಡಲಾರದು" ಆದುದರಿಂದ ಭಾಷೆ ದೈವಸೃಷ್ಟಿಯೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿತು.

೨) ಅನುಕರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Imitative theory) : ಮಾನವನ ಹುಟ್ಟು ಗುಣ ಎಂದರೆ ಅನುಕರಣೆ. ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಪರಿಸರದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು

ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರುವನು. ಮನುಷ್ಯನ ಸಕಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಪರಿಸರದ ಇತರರನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಲಭಿಸಿವೆ. ಆದಿಮಾನವನೂ ಕೂಡ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅಥವಾ ವಸ್ತುಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದು, ಕಡೆಗೆ ಅದೇ ಧ್ವನಿ ಸಮೂಹವು ಮುಂದೆ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು ಎಂಬುದು ಕೆಲವರ ವಾದ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೂಲ ಪ್ರವರ್ತಕ ಲೈಬ್ನಿಜ್ (Lybriz) ಎಂಬಾತ ವಸ್ತುಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವೇ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದನು."

'ಟೇಲರ್' ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಸಹ ನಾಯಿಯು ಬೊಗಳುವ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ವಾದದ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡನು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ಷೇಪವನ್ನೆತ್ತಿದ ವಿದ್ವಾಂಸನೆಂದರೆ 'ರೆನನ್' ತನಗಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೂಗನ್ನು ಮಾನವ ಅನುಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವಾಯಿತು ಎಂಬ ಮಾತು ಅಭಾಸಕರ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

'ಅನುಕರಣ' ಶಬ್ದಗಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆಯಾದರೂ ಅದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ ಎಂದು ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಮಲ್ಲರ್ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಒಪ್ಪದೇ ಹೋದನು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವನು " Words of this kind are like arificial flowers without root" ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಮುಲ್ಲರನು ೧೮೬೪ ರಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಚೌಚೌ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎಂದು ಕರೆದ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಯಸ್ಪರ್ಸನ್‌ನು "ಅನುಕರಣೆಯ ತತ್ವವು ಭಾಷೆಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಏಕೈಕ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಬಂದಿರಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೀನುವಿಕೆ, ಗೊಣುಗುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಅನುಕರಣ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು Bow-Bow Theory ಎಂದೂ, Imitative theory ಎಂದೂ, Echoic Theory ಎಂದೂ, ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ಮತ್ತೇ ಕೆಲವರು Onomato Poeic Theory ಎಂತಲೂ ಕರೆದರು. ಅನುಕರಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು Onomato Poeic words ಎಂದರು. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ Quack,Cuckoo, Shush, grumble, Twikle, Bubble, Roar,

Sreeze, ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳು, ಕನ್ನಡದ ದೊಪ್ಪನೆ, ರಪ್ಪನೆ, ರೊಯ್ಯನೆ, ಝುಲ್ ಝುಲ್, ಢಣಢಣ, ಗಣಗಣ, ದಿಗ್ಗನೆ ದಿಗ್ಗನೆ – ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಅನುಕರಣೆಯಿಂದಲೇ ಬಂದಿರುಬಹುದಾದ ಶಬ್ದಗಳು, ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅನುಕರಣ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧) ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಕ ಅನುಕರಣ ಶಬ್ದಗಳು.

೨) ಅನುರಣನಾತ್ಮಕ ಅನುಕರಣ ಶಬ್ದಗಳು.

೩) ದೃಶ್ಯಾತ್ಮಕ ಅನುಕರಣ ಶಬ್ದಗಳು.

ಈ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಅನುಕರಣ ಶಬ್ದಗಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಶಬ್ದಗಳೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ.

ಅ) ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಕ ಅನುಕರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತ : ಇದನ್ನು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅನುಕರಣ ಮೂಲವಾದ, ಬೌಬೌ ವಾದ, ಶಬ್ದಾನುಕರಣವಾದ ಮತ್ತು ಶಬ್ದಾನುಕರಣ ಮೂಲವಾದವೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಮನುಷ್ಯರು ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಾಣಿ–ಪಕ್ಷಿಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಪದಗಳು ಹೊರಬಂದವು. ಅವೇ ಮುಂದೆ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕತೆ ಹೆಚ್ಚು. ನಾಯಿ ಬೊಗಳುವುದು ಬೌಬೌ ಎಂದಾದರೂ, ಈ ರೂಪ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ನಾಯಿ ಬೊಗಳುವುದನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ Bow Bow ಎಂದೂ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ Gnaff - Gnaff ಎಂದೂ, ಜಪಾನಿನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ Wan Wan ಎಂದು ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ Gaf Gaf ಎಂದು ಗುಜರಾತಿಯಲ್ಲಿ 'ಬಸ್–ಬಸ್' ಎಂದೂ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಶಬ್ದಗಳಿವೆ.

ಅನುಕರಣ ಚಟುವಟಿಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಮಕ್ಕಳು ನಾಯಿಯನ್ನು ಬೌ ಬೌ ಎಂದರೆ, ಬೆಕ್ಕನ್ನು 'ಮೀಯಾವ್ ಮೀಯಾವ್' ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತವೆ. ಕಾಗೆಯನ್ನು 'ಕಾಕಾ' ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಹಸುವನ್ನು 'ಅಂಬಾ' ಎಂದು ತೋರಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಈ ಅನುಕರಣೆಯು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಅದೇ ಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡವರಾಗಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆದು ಮನಸ್ಸು ಪಕ್ವಗೊಂಡಂತೆಲ್ಲಾ ಈ ಕ್ರಿಯೆಯು ನಿಂತು ಹೋಗುವುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಭಾಷೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಕರಣೆಯಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು

ಒಪ್ಪಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಹ ಗಣಗಣ, ಪರಪರ, ಗಡಗಡ ಧಗಧಗ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ Whistle, gush, hiss, buzz ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಕ ಅನುಕರಣ ಶಬ್ದಗಳು.

ಆ) ಅನುರಣನಾತ್ಮಕ ಅನುಕರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತ : ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು "ಧ್ವನಿ ಅನುಕರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತ" ಎಂದು ಕೆಲವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ಕೂಡ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ಅನುಕರಣೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಕ ಅನುಕರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಧ್ವನಿಗಳು ಅನುಕರಣೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದರೆ ಅನುರಣನಾತ್ಮಕ ಅನುಕರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಧ್ವನಿಗಳ ಅನುಕರಣನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ನೀರು ಹರಿಯುವಾಗ ಝುಳಝುಳ ಎಂಬ ನಾದವೂ, ಬೆಂಕಿಯು ಉರಿಯುವಾಗ ಧಗಧಗ, ಛಟ್‌ಛಟ್, ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ ಅಂತೆಯೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳು ಸಹ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತವೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳು ದೊರೆಯುವವು. ಆದರೆ ಭಾಷೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಂತಹ ವರ್ಗದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೇ ಆದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತು.

ಇ) ದೃಶ್ಯಾತ್ಮಕ ಅನುಕರಣಾ ಸಿದ್ಧಾಂತ : ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಶಬ್ದಗಳು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿವೆ. ಬಗ್ ಬಗ್, ದಗ್ ದಗ್, ದಿಗ್ ದಿಗ್, ಜಗ್ ಜಗ್ ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆಯಾದರೂ, ಅವೆಲ್ಲವೂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗದು.

೩) ಮನೋಭಾವಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Interjectional Theory) : ಆದಿಮಾನವನಿಗಾದ ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಾವಾವೇಶಗಳ ಫಲದಿಂದಾಗಿ ಹೊರಟ ಉದ್ಗಾರಗಳೇ ಭಾಷೆಯ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಹಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹದಲ್ಲಿ ಹಂಬೋಲ್ಟ್, ಹಿಲ್ಮರ್, ಪಿಂಕಾರ್ ಮುಂತಾದ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪ್ರಮುಖರು. ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಮಹನೀಯರು "Language is derived from instantaneous, ejaculation called forth by pain or other intense sensation of feelings" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ವಾದವನ್ನು ಕೆಲವರು ಮನೋಭಾವಾಭಿವ್ಯಂಜಕವಾದ, ಮನೋಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತವಾದ,

ಉದ್ಗಾರವಾದ, ಉದ್ಗಾರವಾಚಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೇ Pooh-Pooh theory, tut-tut theory, Interjcetional theory ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿರದೆ ಇತರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಭಾವಾವೇಶ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುವ ಹೋ, ಓಹೋ, ಹಾಹಾ, ಥೂಥೂ, ಥತ್‌ಥತ್, ಛೀ, ಛೇಛೇ, ಅಯ್ಯೋ, ಅಪ್ಪಾ, ಅಮ್ಮ, ಅಬ್ಬಾ, ಶಬಾಷ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳು ಹೊರ ಬಂದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕಟ, ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಹೆದರಿಕೆ, ಆನಂದ ಮುಂತಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಬರುವುದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಉದ್ಗಾರ ವಾಚಕಗಳು ನೋವು–ನಲಿವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವುದು ಕಡಿಮೆ, ಆದರೂ ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಇದೇ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದೆಂದು ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವು ರೀತಿಯ ಭಾವಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ನಿಜ. ಆದರೆ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉದ್ಗಾರಗಳಿಂದ ಭಾಷೆ ಆರಂಭವಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಈ ವಾದವನ್ನು ಹರ್ಡರ್ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದನು. ಈತನ ಪ್ರಕಾರ 'ಭಾಷೆ ಪರಿಸರ ಜನ್ಯ' ಉದ್ಗಾರವೆಂಬುದು ಒಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ಹೊರತು ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವೇನೂ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದಿಸಿದನು. 'ಭಾಷೆ' ಎಂಬುದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕ ಕ್ರಿಯೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಉದ್ದೇಶ ಉಂಟು. ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದೇ ಇದರ ಗುರಿ. ಆದರೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಅದಕ್ಕಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಆ ಧ್ವನಿಯ ಹಿಂದಿರುವ ಭಾವನೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು. ಆಗ ಆ ಭಾಷೆಯ ಕೆಲಸವು ಮುಗಿಯಿತು – ಹೀಗೆ ಹರ್ಡರನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಬೆನ್ಫಿ ಎಂಬ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಈ ಉದ್ಗಾರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. "Between interjection and word there is a chasm wide

enough to allow us to say that the interjection is the negation of the language : interjections are employed only when one eigther cannot or will not speak."

ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಅವನವನ ಸಂವೇದನೆಯಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಉದ್ಗಾರಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಉದ್ಗಾರವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ಅವು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಉದ್ಗಾರಗಳಿಗೂ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಭಾವಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ನೇರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೂ, ಸಂಕೇತಕ್ಕೂ, ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅವು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಉದ್ಗಾರವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಉದ್ಗಾರ ಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೇ ಭಾಷೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳು ದೊರೆಯುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಅದೇ ಆ ಭಾಷೆಯ ಪೂರ್ಣಾಂಗಗಳು ಎಂದು ಒಪ್ಪಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ವಾದವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಮುಲ್ಲರ್ ಈ ವಾದವನ್ನು Pooh-Pooh ವಾದವೆಂದು ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಉದ್ಗಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಇವೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ಇದನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪಬಹುದಾದರೂ, ಇದರಿಂದಲೇ ಭಾಷೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದರೆ ನಶಿಸಿಹೋಗಿರಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಈ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದಲೇ ಶಬ್ದಗಳು ಉಗಮಗೊಂಡು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಧ್ವನಿಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಭಾಷೆ ಉಗಮಗೊಂಡಿರಲೂಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ.

೪) ಅನುರಣನ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Nativistic theory) : ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಶಬ್ದ ಹೊರ ಸೂಸುವುದು ಸಹಜ ಕ್ರಿಯೆ. ಇದು ನಿಸರ್ಗದ ನಿಯಮ ಕೂಡ ಹೌದು. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವು ತನ್ನದೇ ಆದ ನಾದತತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ನಾದತತ್ವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಹೊರಟ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ "ಅನುರಣನ ಸಿದ್ಧಾಂತ"ವಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ "ಧಾತು ಸಿದ್ದಾಂತವೆಂದು" ಕರೆಯುವರು. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ

ಇದನ್ನು "Ding Dong Theory, Root Theory' ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಅನುರಣನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮೊದಲು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ 'ಪ್ಲೇಟೋ' ಮಹಾಶಯ ಸಂಕೇತಿಸಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಜರ್ಮನಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕನಾದ 'ಹೇಸ್' ಎಂಬುವವನು ತನ್ನ ಒಂದು ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ನಂತರ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಹಲವಾರು ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು ಇದನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟನು. ಆನಂತರ ಅವನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಸ್ಟೈಂಥಾಲ್ ಎಂಬುವವನು ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹೊರ ತಂದನು. ಆದರೆ ಇವರ್‍ಯಾರು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಿಲ್ಲ.

"ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿಸಿದ ಭಾವನೆಗಳ ಧ್ವನ್ಯನುರಣನವೇ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರಬಹುದೆಂಬ ಈ ವಾದವನ್ನು ಮೊದಮೊದಲು ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಮುಲ್ಲರನು ಮಂಡಿಸಿದಾಗ ಈ ವಾದ ಅನೇಕ ಜನರ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಯಿತು. ಇತರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಇವರು ಈ ಹಿಂದೆ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ, ಅವರು ಸಹ ಇವನ ವಾದವನ್ನು 'ಡಿಂಗ್ ಡಾಂಗ್' ವಾದವೆಂದು ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಈತನೇ ಈ ವಾದದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಅರಿತನು. ನಿರರ್ಥಕವೆಂದು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದನು.

ಆದರೆ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯೆಂದರೆ "Human speech is the result of an instind of primitive man which made him give a vocal expression to every external impression." ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಷೆಯು ಅನುಕರಣನ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದಲೇ ಮೂಡಿರುವುದು – ಎಂಬ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಅಸಸಹಜ ಹಾಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅನುಕರಣ ಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೇ ಹೆಚ್ಚು ತುಂಬಿ ಹೋಗಿರುವ ಭಾಷೆಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಭಾಷೆಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಾದವು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು "ಸುಳ್ಳು ಸಿದ್ಧಾಂತ" ವೆಂದು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳೆಂದರೆ

೧) ಪ್ರಪಂಚದ ಕೆಲವು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಲೋಹಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಬ್ದಗಳು ದೊರೆಯುವುವು.

೨) ಆದಿ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಅನುಕರಣದ ಕಲ್ಪನೆ ಇತ್ತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ.

ಇಂಡೋ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಮತ್ತು ಸೆಮೆಟಿಕ್ ಭಾಷಾ ಪರಿವಾರಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುವು. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳೇ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಭಾಷೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರಬಹುದು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶವಿಲ್ಲ. ಈ ಶಬ್ದಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯುಂಟು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಾದ ಸಮಂಜಸವಾದುದು ಎಂದು ಒಪ್ಪಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು.

೫) ಇಂಗಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Gustural Theory) : ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಸೂಚಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಪಾಲನೇಷಿಯನ್ ಭಾಷೆಯ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ 'ರಾಯ್' ಎಂಬಾತನಿಗೆ ಸಲ್ಲುವುದು. ಡಾರ್ವಿನ್ನನು ಭಾಷೆಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಿ ವಿಕಾಸ ವಾದವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಈ ವಾದವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಈತನಂತೆಯೇ ರಿಚರ್ಡ್ಸ್, ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಹ್ಯೂಮನ್ ಸ್ಪೀಚ್' (Human Speech) ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಈ ವಾದವನ್ನು 'Oral Gestural Theory' ಎಂದು ಕರೆದು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. Icelandic ಭಾಷೆಗಳ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಜೊಹನ್ಸನ್ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿ, ಇದರ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಹೀಬ್ರೂ, ಚೀನಿ, ತುರ್ಕಿ ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದನು. ಭಯ, ಕ್ರೋಧ, ಸುಖ, ದು:ಖ, ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಭಾವವ್ಯಂಜಕ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದಾಚೆಗೆ ಅವನು ಅನುಕರಣಾತ್ಮಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಹೀಗಾಗಿ 'ವಾಚಕ ಇಂಗಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತ' ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು Sir Richard Paget ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು. ಇಂಗಿತವು ಭಾಷೆಯ ಮೊದಲ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವರ ವಾದವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾನವರು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಇಂಗಿತ ರೂಪದ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಅಮೆರಿಕಾದ ರೆಡ್ ಇಂಡಿಯನ್ನರ ಭಾಷೆ. ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗಿತಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಮಾನವನು ಭಾವವ್ಯಂಜಕ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಜೀವ ಜಂತುಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಅನುಕರಣ

ಶಬ್ದಗಳು ವಿಕಾಸಗೊಂಡು ಅವೇ ಮುಂದೆ ಭಾಷೆಯ ಭಾವಸಂಕೇತ ಅಥವಾ ಇಂಗಿತಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಇವನ್ನು ಆಧರಿಸಿಯೇ ಅನುಕರಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಆಂಗಿಕ ಸಂಜ್ಞೆಗಳು ಜೊತೆಗೂಡಿ ಭಾಷೆ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜೋಹಾನ್ಸನ್ನನು ಇಂತಹ ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು (Unconscious Imitation) ಎಂದು ಕರೆದನು.

ಈ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಟಾ–ಟಾ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳಿವೆ ಅವುಗಳೆಂದರೆ

೧) ಭಾವವ್ಯಂಜಕ ಧ್ವನಿ : ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಕೂಗುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಭಯ, ಸಂತೋಷ, ಕ್ರೋಧ, ಹಸಿವು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾನವನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೊದಲ ಹಂತ.

೨) ಅನುಕರಣಾತ್ಮಕ ಶಬ್ದಗಳು : ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹಾಗೂ ವಸ್ತುಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಅನುಕರಣೆಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಇದು ಎರಡನೆಯ ಹಂತ.

೩) ಭಾವ ಸಂಕೇತ ಅಥವಾ ಇಂಗಿತ : ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಕರಣೆಯೇ ಆಧಾರವಾದರೂ, ಈ ಅನುಕರಣೆ ಬಾಹ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದಾಗದೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಂಗಗಳ ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ.

೪) ಶಬ್ದ : ಮಾನವನ ಮಾನಸಿಕತೆ ವಿಕಾಸವಾದಂತೆ ಶಬ್ದಗಳು ಉಂಟಾದವು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ ಹಾಗೂ ವ್ಯಂಜನಗಳನ್ನು ಭಾವದ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ನಾವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಆಂಗಿಕ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕಾದ ಇಂಡಿಯನ್ ಜನಾಂಗಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಂಜ್ಞೆ ಭಾಷೆಗೆ ಮೂಲವೆಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿದ 'ವುಂಡ್ತ್' ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಈ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದನು. ಡಾರ್ವಿನ್ನನ ವಿಕಾಸ ವಾದದ ಪ್ರಭಾವ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಸಂಜ್ಞೆ ನಂತರ ಸಂಕೇತ ಅನಂತರ ಸಂಜ್ಞೆ, ಹಾಗೂ ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ ಧ್ವನಿಗಳು, ಅವುಗಳ ಅನುಕರಣೆಯಿಂದ ಶಬ್ದಗಳು ಹೀಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾಷೆಯು ಉಗಮಗೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು ವುಂಡ್ತ್‌ನ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸನ್ನೆ ಸಂಕೇತಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹೊರಟ ಜೋಹಾನ್ಸನ್ನನ ಪ್ರಯತ್ನ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಮರ್ಪಕವಾದುದಲ್ಲ.

೬) ಸಂಪರ್ಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Contact Theory) : ಜಿ.ರೀವೇಜ್ ಎಂಬ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಯೂ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಎಂದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಪರ್ಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಒಡಮೂಡುತ್ತವೆ. "ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಈ ಸಂಪರ್ಕದ ಫಲ ಮೊದಲು ಕ್ರಿಯೆ ಅನಂತರ ಸಂಜ್ಞೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕಬೆಳೆಸುವ ಮಾನವನ ತೀವ್ರವಾದ ಅಭಿಲಾಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶವೇ ಭಾಷೆ" ಎಂದು ರೀವೇಜನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಆದಿ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲೇ ಮೊದಲು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಶ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಹಾಯದೊಡನೆ ಉಚ್ಚರಿತ ಧ್ವನಿಯ ಮಾಧ್ಯಮದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಅವೇ ಮುಂದೆ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿರಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಧ್ವನಿಗಳು ಮಾನವನ ಆಸೆ ಅನಿಸಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದ್ದುವು. ಆದರೆ ಕಾಲ ಬದಲಾದಂತೆ ಮಾನವ ತನ್ನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ಹೋದ. ಮೊದಲು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಹಂತ, ಮುಂದೆ ವೈಚಾರಿಕ ಹಂತ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಸಂಪರ್ಕ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರಗತಿಯಾಯಿತು.

ಮಾನವನ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಧ್ವನಿಯ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದವು. ಅಂತಹ ಪದಗಳು ಸನ್ನಿವೇಶದ ಬಲದಿಂದ ಮೂಡುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥದ ಸಂಬಂಧವು ಸಂಜ್ಞೆ ಅಥವಾ ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಬಂದಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನ ಸಂಕೇತಕ್ಕೆ ಆಗಿದೆ.

ಬಾಲ ವಿಜ್ಞಾನ, ಆದಿ ಮಾನವ ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಪಶು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ತರ್ಕ ಸಮ್ಮತವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ "ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿವೇಚನೆಯೂ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ" ಎಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ

ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

೭) ಟಾಟಾ-ಸಿದ್ಧಾಂತ (Tata-Tata Theory) : ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆದಿ ಮಾನವನು ತನಗೆ ಅರಿವಿದ್ದೋ, ಇಲ್ಲದೆಯೋ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಅವಯವಗಳಿಂದ ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು. ಈ ಅನುಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಧ್ವನಿ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಂತಹ ಧ್ವನಿಗಳು ಹಾಗೂ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಭಾಷೆಯು ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿರಬಹುದು ಎಂಬುದು ಈವಾದದ ಮೂಲವಾಗಿದೆ.

ಇಂಗಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತದೊಡನೆ ಅನುಕರಣೆಯ ಮಾತು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ರೀತಿಯ ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕೈಗಳು ಮಾಡುವ ಸನ್ನೆಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸಲು ಧ್ವನ್ಯಂಗಗಳು ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ಮಾತಿಗೆ ಮೂಲವೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವಾದಗಳಿಗೂ ಮೊದಲೇ ಡಾರ್ವಿನ್ ಮಹಾಶಯ ಮಂಡಿಸಿದ್ದನು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಡಾರ್ವಿನ್ನನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನೇ ಮರುಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಗುರಿಯಾಯಿತು.

೮) ಶ್ರಮ ಪರಿಹಾರ ವಾದ (Yo-He-Ho Theory) : ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ನೈರೇ (Noire) ಎಂಬುವವನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು. ಸ್ವತಃ ಈತನೇ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು 'ಯೋ-ಹೇ-ಹೋ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಮನುಷ್ಯನು ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ ಜೋರಾಗಿ ಉಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವರತಂತುಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಶ್ರಮವು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು. ಈ ಶ್ರಮದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟ ಧ್ವನಿಗಳೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ಅವೇ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬುದು ಈ ವಾದದ ಸಾರಂಶವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು 'ಶ್ರಮ ಪರಿಹಾರ ಸಿದ್ಧಾಂತ', ಶ್ರಮ ಪರಿಹಾರ ಮೂಲಕವಾದವೆಂಬ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಭಾರವಾದ

ಕಲ್ಲನ್ನ ಎತ್ತುವಾಗ ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯುವಾಗ, ನೆಲವನ್ನು ಅಗೆಯುವಾಗ, ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವಾಗ, ನೀರು ಸೇದುವಾಗ, ರಾಗಿ ಬೀಸುವಾಗ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದುಡಿತದ ಆಯಾಸವನ್ನು ಮರೆಯಲು ತನ್ನ ಉಸಿರನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಷ್, ಹೂ, ಅಮ್ಮಾ, ಅಬ್ಬಾ, ಆಸ್, ಐಸಾ.. ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೇ ಭಾಷೆಯು ಮೂಲತ: ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿತು ಎಂಬ ಈ ವಾದವನ್ನು ಒಟ್ಟೋಯೆಸ್ಪರ್ಸನ್ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮನ್ನಣೆಯು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಎ.ಎಸ್. ಡೈಮಂಡ್ ಎಂಬ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಯು ಈ ವಾದವನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಮತ್ತೊಂದು ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದನು. ಮಾನವ ಮೊದಲು ಉಚ್ಛರಿಸಿದ ಈ ಬಗೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಅಜ್ಞಾತರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಅನಂತರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿತು ಎಂಬುದು ಈ ವಾದದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಕಟ್, ಸ್ಟ್ರೈಕ್, ಗಿವ್, ಕಂ, ಬ್ರೇಕ್, ಕನ್ನಡದ ಹಿಡಿ, ನೋಡು, ಬಾ, ನಿಲ್ಲು, ಹೋಗು, ಕೊಡು ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ಈ ರೀತಿಯ ತತ್ವವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಹೋಯಿತು.

೯) ತರಂಗ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Wave Theory) : ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಸಾವಿರಾರು ಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಭಾಷೆಗಳು ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಹೇಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದವು ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹಲವಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಾಂತವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ನೀರಿಗೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಎಸೆದಾಗ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ನೂರಾರು ಅಲೆಗಳು, ಸುರುಳಿಗಳು, ಗೋಳಾಕರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳವುದು ಸಹಜ. ಅಂತೆಯೇ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳು ಹಾಗೂ ಉಪಭಾಷೆಗಳೂ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವು ತರಂಗಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಜೋಹಾನ್ಸ್ ಸ್ಮಿಮಿಡ್ತ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ೧೮೭೩ರಲ್ಲಿ ಈ ತರಂಗ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಅಸಮಂಜಸವಾದ ಅಂಶಗಳಿವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ದೂರ ತಳ್ಳಿದರು. ಈ ತರಂಗ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ವಿಕಾಸವಾದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ.

೧೦) ವಂಶ ವೃಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತ (**Pedigree Theory**) : ಒಂದೇ ಮರದ ಬುಡ ಮತ್ತು ಕಾಂಡಗಳಿಂದ ಹಲವಾರು ಕೊಂಬೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಹಜ. ಹೀಗೆ ಮರ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಭಾಷೆಯೂ ವಿಕಾಸವಾಗಿ ಈ ಸಾವಿರಾರು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಉಪಭಾಷೆಗಳಿವೆ ಎಂಬುದು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವರ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಭಾಷೆಯ ಉಗಮ ಹಾಗೂ ವಿಕಾಸದ ವಿಚಾರವನ್ನು ವೃಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಅದರ ಶಾಖೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು 'ತರುಶಾಖಾತತ್ವ' ವೆಂದೂ, 'ವಂಶವೃಕ್ಷ' ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದೂ, ವಿಕಾಸವಾದವೆಂದೂ, ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ **Tree-Stem Theory pedigree theory, Evolutionary theory**, ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುವವರು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೬೬ರಲ್ಲಿ ಆಗಸ್ಟ್ ಶ್ಲೀಷರ್ ಎಂಬುವವನು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದನಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು **"Stammbaum Theorie"** ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ.

೧೧) ನಿರ್ಣಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ (**Agreement Theory**) : ಮಾನವನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮುಂದೆ ಆತ ತನ್ನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದುದೇ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಯಿತು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ಸಹ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಂತೆ ಹುರುಳಾಗಲಿ, ತಿರುಳಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದ ನಿರರ್ಥಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮೊದಲು ಭಾಷೆಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾನವನು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರವಾದ, ಸಂಕೇತವಾದ, ಪ್ರತೀಕವಾದ, ನಿರ್ಣಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

೧೨) ಸಂಗೀತ ಸಿದ್ಧಾಂತ (**Sing-song theory**) : ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ **'Musical theory', 'Sing-song theory'** ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುವರು. ಭಾಷೆ ಮೊದಲು ಸಂಗೀತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಗಮ ತಾಳಿತು. ಅನಂತರ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಹೀಗೆ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿನ ಭಾಷೆ ಭಾವಾತ್ಮಕವೂ ಆಗಿತ್ತೆಂದು

ಈ ಸಂಗೀತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಾರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಉಚ್ಚಾರಣಾವಯವಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಹಾಡುವ ಚಟವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡನು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಹೀನ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದನು. ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥದ ಸಂಬಂಧ ಉಂಟಾಗಿ, ಭಾಷೆಯು ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿರಬಹುದು.

ಆದಿ ಮಾನವನ ಹಾಡಿನ ರೂಪದ ಉದ್ಗಾರವೇ ಭಾಷೆಗೆ ಮೂಲ ಎಂಬ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಾರ್ಥಕ ಅಂಶವೂ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಿ ಭಾಷೆ ಖಚಿತ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಸ್ತುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಮೂರ್ತ ಹಾಗೂ ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಆದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪದಗಳಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದುವಾಕ್ಯ ಒಂದು ಪದವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದಿ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಭಾವುಕತೆ ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಪದಗಳನ್ನೇ ಹಾಡುತ್ತಾ, ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದೇ ಮುಂದೆ ವಿಕಾಸಗೊಂಡು ಭಾಷೆಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಕೆಲವರ ವಾದವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಡೇನಿಷ್ ದೇಶದ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಒಟ್ಟೋ ಯೆ ಸ್ಪರ್ಸನ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು ಇವನು "ಭಾಷಾ ಮೂಲವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೂ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುವಾಗ ಒಂದೊಂದು ಅಂಶವನ್ನೇ ರೂಪಿಸುವ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸಂಗೀತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪೂರ್ಣವಾದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ." ಎಂದು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಡಾರ್ವಿನ್ ಮತ್ತು ಸ್ಪೆನ್ಸರ್‌ರವರು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

೧೩) ಏಕ ಪರಿಹಾರ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Monogenesis Theory) : ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ಮೂಲ ಇಲ್ಲದೇ ಒಂದೇ ತಾಯಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ, ಕಾಲನಂತರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡು ಬೆಳೆದು ಬಂದವು ಎಂಬುದು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ತಿರುಳಾಗಿದೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ದೈವಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ವಂಶ ವೃಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇದು ಕೂಡ ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಂತೆ ಒಪ್ಪಲಾಗದ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಹೆನ್ರಿಸ್ವೀಟ್ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಸಮನ್ವಯದ ಆಧಾರದಿಂದ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮ ಹಾಗೂ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಬೆಳಕು ಬೀರಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಒಟ್ಟೊಯೆಸ್ಪರ್ಸನ್ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಜನಾಂಗಗಳ ಭಾಷೆ, ಭಾಷೆಯ

ಇತಿಹಾಸ ಎಂಬ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಭಾಷೆಯ ಕಿಶೋರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾಷೆ ಸನ್ನೆ, ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ ಉದಯಿಸಿತೋ ಅಥವಾ ಉದ್ಗಾರ ಅನುಕರಣೆಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿತೊ ಎಂಬ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ವಾದಗಳೆಲ್ಲ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಧಾರಗಳ ಕೊರತೆಯ ಕಾರಣ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ವಿಫಲಗೊಂಡವು. ಭಾಷೆಯು ಹೇಗೆ ಉಗಮಿಸಿತು ಎಂಬುದರ ರಹಸ್ಯ ಅಭೇದ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಗೋಚರವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಭಾಷೆ ಕ್ರಮೇಣ ಬೆಳೆಯಿತೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಕೂಗಿನಿಂದ ಕರೆಯುವವರೆಗೆ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾತು ಕಲಿತ, ಅಂತೆಯೇ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತು ಕಲಿಯುವಾಗ ಹೇಗೆ ತೊದಲುತ್ತವೆಯೋ ಆ ತೊದಲು ನುಡಿಯೇ ಭಾಷೆಗೆ ಮೂಲವೆಂದು ಮತ್ತೊಂದು ವಾದವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದರೆ **"The origin of language is buried far back in man's past and we shall in all likelihood never learn the exact Circumstances that gives to it"** ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

೧೪) ಸಮನ್ವಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ : ಹೆನ್ರಿಸ್ವೀಟ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಇಂಗಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಸಂಪರ್ಕಸಿದ್ಧಾಂತ, ಸಂಗೀತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮೊದಲಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸ ಹೊರಟನು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ 'ಸಮನ್ವಯ' ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ.

"ಭಾಷೆಯು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾವ ಸಂಕೇತ ಅಥವಾ ಇಂಗಿತ ಸಂಕೇತ ಹಾಗೂ ಧ್ವನಿ ಸಮೂಹಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದಿತು. ಈ ಧ್ವನಿ ಸಮೂಹಗಳಿಂದಲೇ ಭಾಷೆ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು" ಸ್ವೀಟನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಶಬ್ದ ಸಮೂಹವು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೂರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾನೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವರ್ಗಿಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

೧) ಅನುಕರಣ ಶಬ್ಧಗಳು (Imitative words)

೨) ಭಾವಾವೇಶ ವ್ಯಂಜಕ ಶಬ್ದಗಳು (Interjectional words)

೩) ಪ್ರತೀಕಾತ್ಮಕ ಶಬ್ಧಗಳು (Symbalic words)

ಔಪಚಾರಿಕ ಹಾಗೂ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಯೋಗದ ಕಾರಣದಿಂದ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವು ವಿಸ್ತರಿತವಾಗಬಹುದು. ಅಥವಾ ಸಂಕುಚಿತವಾಗಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೇ ಆದೇಶವಾಗಿರಬಹುದಾದ

ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಹೀಗೆ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವು ಅನುಕರಣಾತ್ಮಕ, ಭಾವವೇಶ, ವ್ಯಂಜಕ ಮತ್ತು ಪ್ರತೀಕಾತ್ಮಕ ಶಬ್ದಗಳಿಂದಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಹೆನ್ರಿಸ್ವೀಟ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ವಿಫಲವಾಯಿತು.

೧೫) ಪರೋಕ್ಷಮಾರ್ಗ : ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಅನೇಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ನೇರವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ಇವೆಲ್ಲವು ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಅಷ್ಟೇ. ಕೆಲವರು ಪರೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈವರೆಗೂ ವಿವೇಚಿಸಿದ ಯಾವೊಂದು ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವಾದವನ್ನು ಒಟ್ಟೊ ಯೆಸ್ಪರ್ಸನ್ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ವಾದದ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಇವನು ಹೀಗೆಂದಿದ್ದಾನೆ. **"Each of these theories enables one to explain parts of language, but still only parts and not even the important parts the main body of language seems hardly to be touched by any of them"** ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಯೆಸ್ಪರ್ಸನ್ನನು ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಜನಾಂಗಗಳ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಯ ಇತಿಹಾಸಗಳ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ತೊಡಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಈ ಮೂರು ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಉಗಮದಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ಕಡೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಗಮನವಿದೆ ಅಷ್ಟೇ ಎಂಬ ಟೀಕೆಗೆ ಯೆಸ್ಪರ್ಸನ್ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಭಾಷೆಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ತುಂಬಾ ಫಲಪ್ರದವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಏಕೆಂದರೆ ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಈಗಿನ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅವುಗಳ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಥಿತಿಯವರೆಗೆ ಅದರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಘಟ್ಟಕ್ಕೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಪ್ರಚಲಿತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಮೇಲಿನ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗದಿದ್ದರೂ, ಅದು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಗಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಧ್ವನಿಗಳು ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಸರಳವಾಗಿರಬಹುದು, ಆ ಭಾಷೆ ಹಾಡಿನಂತಿರಬಹುದು ಹಾಗೂ ಭಾವೋದ್ವೇಗಗಳಿಗೆ

ವಾಹಕವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು ಮೊದಲು ಭೌತಿಕವಾದ ಅಥವಾ ಇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಹ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಮೂರ್ತಭಾವಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನವು ಆದಿಮಾನವರ ಭಾಷೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಲಂಕಾರಿಕವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ಕಾವ್ಯ ಭಾಷೆಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆಧುನಿಕಯುಗದ ಕೆಲವು ಆದಿವಾಸಿ ಜನಾಂಗಗಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಉಪಮೆಗಳು, ರೂಪಕಗಳ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಉಕ್ತಿಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲಭಾಷೆ ಹಾಡಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಉದ್ದುದ್ದವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಊಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಭಾಷೆಯ ಉಗಮ ಎಂತು ? ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದಾವುದು ಉತ್ತರವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಇರುವ ಸಾಮಾಗ್ರಿಯಿಂದ ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಯೆಸ್ಪರ್ಸನ್ ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ವಾದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ "ನಿತ್ಯಪರಿವರ್ತನ ಶೀಲವಾದ ಭಾಷೆಯು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೆ ಆದ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಉಗಮಗೊಂಡಿರುವುದು" ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಈ : ಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು

"ಭಾಷೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದಾಗ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿಸಿಕೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ" ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಯಿ ಬೊಗಳುವಿಕೆಯಿಂದ, ಆನೆ ಘೀಳಿಡುವಿಕೆಯಿಂದ, ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಲರವದಿಂದ ಸಂವಹನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ನಾಯಿ ತನ್ನ ಮಾಲೀಕನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಬೊಗಳುವ ರೀತಿ ಒಂದು ತೆರನಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಗಂತುಕನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಬೊಗಳುವ ರೀತಿ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೋವಾದಾಗ ಅದು ಊಳಿಡುವ ರೀತಿ ಒಂದು ತೆರನಾಗಿದ್ದರೆ, ಹರ್ಷವಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೆನೆಯುವ ರೀತಿ ಮತ್ತೊಂದು ತೆರನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವಹನೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಈ ಸಂವಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಭಾಷೆಯಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾದುದಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಶತಮಾನದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ ನೋಮ್ ಚೋಮಸ್ಕಿ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. **"The most stupied men learn how to talk while even the most brilliant monkeys never learn"**

"ಎಂಥ ಮೂರ್ಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಕೂಡ ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಯಬಲ್ಲರು ಆದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಜಾಣ ಮಂಗಗಳು ಹಾಗೆ ಕಲಿಯಲಾರವು." ಎಂಬುದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದದ್ದು ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಸಿ.ಎಫ್. ಹಾಕೆಟ್ ಎಂಬ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಭಾಷೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂವಹನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದೆಂದು ಆತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮಾನವನ ಭಾಷೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳೆಂದು ಆತ ಗುರುತಿಸುವ ಏಳು ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದರೆ

೧) ದ್ವಿವಿಧತೆ

೨) ಉತ್ಪಾದಕತೆ

೩) ಯಾದೃಚ್ಛಿಕತೆ

೪) ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಾವೀಣ್ಯ

೫) ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯ

೬) ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಟತೆ

೭) ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಹಕತೆ – ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ.

೧) ದ್ವಿವಿಧತೆ (Duality) : ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಶಬ್ದಗಳು ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಧ್ವನಿ ಮತ್ತೊಂದು ಅರ್ಥ ಇವು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾಹ್ಯ ರೂಪವನ್ನು, ಮತ್ತೊಂದು ಅಂತಃ ರೂಪವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನೇ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು 'ದ್ವಿವಿಧತೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಥಮ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ : 'ಕೋಲು' ಎಂಬ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಕ್, ಓ, ಲ್, ಉ. ಎಂಬ ಧ್ವನಿಗಳಿದ್ದು ಇವು ಶಬ್ದದ ಧ್ವನಿ ರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಈ ಧ್ವನಿ ರೂಪ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅರ್ಥವೇ ಅದರ ಅಂತಃ ರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಹೀಗೆ ಶಬ್ದದ ಒಂದು ಮುಖ ಧ್ವನಿರೂಪವಾದರೆ, ಅದರ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ ಅರ್ಥ. ಪದ ಎಂಬ ನಾಣ್ಯ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಈ ಎರಡು ಮುಖಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದವು ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಎಂಬೆರಡು

ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ದ್ವಿವಿಧತೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

೨) ಉತ್ಪಾದಕತೆ (Productivity) : ಯಾವುದೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಆದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲು ಹೊಸ ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳು ಆ ಜನರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪರಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಆ ಕುರಿತ ಶಬ್ದಗಳಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಭಾಷೆಯಿಂದ ನೇರವಾಗಿಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹಳೆಯ ರೂಪಗಳು ಹೊಸ ಅರ್ಥ ಪಡೆದು ಬಳಕೆಯಾಗುವುದೂ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ವಸ್ತು, ವಿಷಯ, ವಿಚಾರಗಳನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ಹೊಸ ಹೊಸ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳೂ ಆಗುವುದಿದೆ. ಹೊಸ ಶಬ್ಧಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೊಸ ಧ್ವನಿಗಳು ಭಾಷೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯ ಗುಣವಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ ಹೀಗೆ ಶಬ್ದ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪಡೆದಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆ ಅದರ ಉತ್ಪಾದಕ ಗುಣ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗೆ ಗಣಕಯಂತ್ರ, ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್‌ಗೆ ಅಂತರ್‌ಜಾಲ, ಟೆಲಿವಿಷನ್‌ಗೆ ದೂರವಾಣಿ, ಮೊಬೈಲ್‌ಗೆ ಜಂಗಮವಾಣಿ, ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲ ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಭಾಷೆಯ ಶಕ್ತಿಯೇ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯಾಗಿದೆ.

೩) ಯಾದೃಚ್ಛಿಕತೆ (Arbitrariness) : ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥ ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜನತೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಅರ್ಥಗಳಿಂದಲೇ ಶಬ್ದಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಶಾಬ್ದಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಆಯಾ ಜನ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ 'ಕಲ್ಲು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ 'ಸ್ಟೋನ್' ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ 'ಪಥ್ಥರ್' ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ 'ದಗಡ್,' ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಶಿಲಾ' ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಿವೆ.ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಲು ಕಾರಣ ಭಾಷೆ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ವಸ್ತು ಒಂದೇ ಇದ್ದರೂ, ಅದರ ರಚನೆ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪದಗಳು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಭಾಷೆಗೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷಿಕ ಗುಂಪು ತನತನಗೆ

ಅನುಕೂಲಕರವಾಗುವಂತೆ ವಸ್ತುವನ್ನೋ, ವಿಷಯವನ್ನೋ ಗುರುತಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಇದನ್ನು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕತೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು.

೪) ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ (Specialization) : ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ, ನಿಖರವಾದ ರಾಚನಿಕ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟಕವೂ ರಚನೆಯ ನಿಯಮಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಒಂದು ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ವಭಾಷೆಯಾಗಿ ಹೊಂದಿದವನು ಅದನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಮಾತನಾಡುವವನಾಗಿ, ಕೇಳುಗನಾಗಿ, ಆತ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾನೆ, ಪ್ರಾವೀಣ್ಯಗಳಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಓದಲು, ಬರೆಯಲುಬಾರದ ನಿರಕ್ಷರರಿಗೂ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಇಂಥ ಜ್ಞಾನ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಎಂದು ಗುರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ.

೫) ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯ (Inter change ability) : ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ವಿಚಾರಗಳ ಅಥವಾ ಅನಿಸಿಕೆಗಳ ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಾಷಿಗನೋರ್ವ ಮಾತನಾಡುವವನಾಗಿ, ಕೇಳುಗನಾಗಿ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲ ಮತ್ತೋರ್ವ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯ ಶಕ್ತಿ ಭಾಷೆಗಿದೆ. ಮಾನವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಈ ಗುಣ ಮಾನವೇತರ ಸಂವಹನೆಗಳಲ್ಲೂ ಇದೆ ಎಂದು ಸಿ.ಎಫ್,ಹಾಕೆಟ್ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಗಿಬ್ಬಗನ ಕೂಗಿನಲ್ಲಿ, ದುಂಬಿಗಳ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ಈ ಲಕ್ಷಣವಿದೆ.' ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾನವನಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯದ ಸಾಧನವಾಗಿ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಿದ್ದನೋ ಏನೋ ?

೬) ಸ್ಥಾನ ಪಲ್ಲಟತೆ (Displacement) : ಭಾಷೆಯು ವ್ಯವಹಾರದ ನೇರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂದರ್ಭ ಅಥವಾ ವಸ್ತು ಕಣ್ಣೆದುರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಾವುಗಳು ಅದನ್ನು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಬಲ್ಲೆವು ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆವು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟದಿಂದ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಹಾಗೂ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಟತೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಾರಿ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸ್ಥಳವನ್ನು ನೋಡಿರದೇ ಇದ್ದರೂ

ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನ, ಸಂಜೀವಿನಿಕಡ್ಡಿ, ಸ್ವರ್ಗ–ನರಕ, ಭಕ್ತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಇವುಗಳು ಅಮೂರ್ತವಾದವುಗಳು ಆದರೂ ಇವುಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವುಗಳು ಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಭಾಷೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಮುಂದೆ ಇರದೆ, ಅಮೂರ್ತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮೂರ್ತವೆಂಬಂತೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣವೇ ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಟತೆಯಾಗಿದೆ.

೭) ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಹಕತೆ Cultural Trans mission) : ಜ್ಞಾನ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸಂವಹನವಾಗುವುದು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ, ಭಾಷೆ ಕೇವಲ ಪದಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಒಳಗೊಂಡಿರದೇ ಆ ಪದಗಳ ಹಿಂದಿನ, ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನರ ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಜೀವನ ಕ್ರಮದ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಭಾಷೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಪದಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ಎನಿಸಿದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದಾಖಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ಅದರ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಗುತ್ತವೆ. ಅದು ನುಡಿಯಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಲಿಪಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಇತಿಹಾಸ, ಚರಿತ್ರೆಗಳು, ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಬದುಕಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ನಮಗೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಭಾಷೆಯಿಂದಾಗಿ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ರವಾನಿಸುತ್ತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಹಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ.

೮ : ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಜೀವಂತ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ಜೀವನ ಅಂತೆಯೇ ಸಮಾಜ ನಿತ್ಯ ಪರಿವರ್ತನಾಶೀಲವಾದುದ್ದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ವಿಚಾರಗಳು, ಶಬ್ದಗಳು, ಆ ಮೂಲಕ ಧ್ವನಿಗಳು ಬಂದು ಭಾಷಾ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಯೊಳಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾದವುಗಳನ್ನು ದಂಡೆ ಮೇಲೆ ಬಿಡುತ್ತಾ ಭಾಷಾ ವಾಹಿನಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೀಗೆ ಅದು ಬದಲಾಗದೆ, ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ, ನಿಂತ ನೀರಾಗಿ, ಅಪ್ರಯೋಜಕ ಎನಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವನತಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಮೃತ ಭಾಷೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಡು ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾ, ಹೊಸ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಅಥವಾ ಹೊಸ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಅವು ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೇ ನಶಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಮೈದೋರಿ ಶಬ್ದ ಕೋಶವು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ, ಆಗ ಭಾಷೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. **"Langauge is not subtance of finished work but action"** ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ವಿಕೃತಿ, ವಿಕಾರ, ವಿರೂಪ, ಪರಿವರ್ತನೆ ಎಂದು ವಿಧ ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಬಿಗಿಯನ್ನು ತರುತ್ತವೆ.

ಭಾಷೆ ಹೇಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ ? ಹೇಗೆ ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಅದರ ಜೀವಾಳವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೇ ? ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ನಿಜವಾಗಲೂ ಕುತೂಹಲಕರವಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧) ಆಂತರಿಕ ಕಾರಣಗಳು

೨) ಬಾಹ್ಯ ಕಾರಣಗಳು

ಈ ಎರಡು ಪ್ರಧಾನ ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ೩ ಉಪವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ೪ ಉಪವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆಯು ದಿನಂಪ್ರತಿ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬಾರದಂತೆ ನಡೆದರೂ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ

ಅದು ಸ್ಪುಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುವ ಅನೇಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಾಗಿ ಭಾಷೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

೧) ಆಂತರಿಕ ಕಾರಣಗಳು :

- **ಅ) ಸೌಲಭ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷೆ**
- **ಆ) ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು**
- **ಇ) ಪತ್ರಿಕೆಗಳು (ಒಂದು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮ)**

೨) ಬಾಹ್ಯ ಕಾರಣಗಳು : (ಅನ್ಯ ಭಾಷಾ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ)

- **ಅ) ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ**
- **ಆ) ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ**
- **ಇ) ಆಳುವವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ**
- **ಈ) ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ**

೧) ಆಂತರಿಕ ಕಾರಣಗಳು : ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುವ ಅನೇಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಭಾಷೆಯು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾಗಿರುವ ಕಾರಣಗಳೇ ಆಂತರಿಕ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ ಅವುಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

ಅ) ಸೌಲಭ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷೆ : ಮಾನವನು ಮೂಲತಃ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಆಪೇಕ್ಷಿಸುವನು ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿದ್ದಾಗ ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಡಿಮೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪರಿಯನ್ನು, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೂಲತಃ ಮಿತವ್ಯಯಾಸಕ್ತನಾಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಡಿಮೆ ಶ್ರಮ ವಹಿಸಿ ಕೆಲಸ ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಗುವುದನ್ನು ಆಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಯು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೌಲಭ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಎನ್ನುವುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಶೃಂಗಾರ>ಸಿಂಗಾರ, ಪ್ರಸನ್ನ>ಪರಸನ್ನ, ಪ್ರಯಾಣ>ಪಯಣ, ಆಗಿರುವುದು ಶಬ್ದಾರಂಭದ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ ವಿರಳಾಕ್ಷರ ಆಗಿರುವುದು ಈ ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದಾಗಿಯೆ.

ವೀರರಾಜಪೇಟೆ>ವಿರಾಜಪೇಟೆ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ>ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ, ಸಾದೊಳಲು>ಸಾದಳ್ಳಿ ಆಗಿರುವುದು ಸೌಲಭ್ಯಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದಲೇ. ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲೂ

ಈ ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಪ್ರಕಾಶ>ಪರಕಾಸ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ>ಶೀನ, ನಾರಾಯಣ>ನಾಣಿ, ಆಗಿರುವುದು ಸೌಲಭ್ಯಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದಾಗಿ. ಹೀಗೆ ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆ ಪ್ರಮುಖ ಆಂತರಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಕಾಂಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆಯು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಆ) ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು : ಭಾಷೆಯು ವ್ಯಾಕರಣಕಾರನ ಆಸ್ತಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಪಂಡಿತನ ಸ್ವತ್ತೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಂಪತ್ತಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯೋರ್ವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಥವಾ ಪಂಡಿತನೋರ್ವನು ಅಣತಿ ಇತ್ತಂತೆ ಭಾಷೆ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಪ್ರಭಾವ ಶಾಲಿಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಜನತೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆತನ ಮಾತನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನು ಬಳಸಿದ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಂದಾಗಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಚಳುವಳಿ, ಹರಿಜನ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಂದ ಕಾಯಕ ಹಾಗೂ ದಾಸೋಹ ಶಬ್ದಗಳು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಕುವೆಂಪುರವರು ಟಂಕಿಸಿದ 'ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯ' ಈಗ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದ. ಕನ್ನಡದ ನಾ ಕಸ್ತೂರಿ 'Broaceasting' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದ 'ಆಕಾಶವಾಣಿ' ಶಬ್ದ ಈಗ ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅರ್ಥದೊಂದಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇ) ಪತ್ರಿಕೆಗಳು (ಒಂದು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮ) : ಪ್ರಮುಖ ಸಂವಹನ ಸಮೂಹ ಸಾಧನ ಮಾದ್ಯಮಗಳಾಗಿರುವ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲ ಹೊಸ ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಟಂಕಿಸಿ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಿವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಶೀತಲ ಸಮರ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ನಿಶಸ್ತ್ರೀಕರಣ, ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ, ಭಯೋತ್ಪಾದಕರು, ಸ್ತ್ರೀ ಸಶಕ್ತೀಕರಣ, ಅಲಿಪ್ತರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ಉಗ್ರವಾದಿಗಳು, ಆತಂಕವಾದಿಗಳು, ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ.

೨) ಬಾಹ್ಯ ಕಾರಣಗಳು : ಒಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಬಂದಾಗ ಅದರ ಹೊರಮೈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಸಂಪರ್ಕಳ ರೀತಿಯಿಂದಾಗುವ ಸಾದ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಅ) ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ : ಒಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಅನ್ಯ ಭಾಷಾ ಸಂಪರ್ಕ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಬೆಳಗಾವಿ ನಿಪ್ಪಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಕನ್ನಡವು ಮರಾಠಿಯಿಂದ ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮರಾಠಿ ಶಬ್ದಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ವರದಿ (ಪೋಷಾಕು), ಆಗಾವ (ಮೊದಲು), ಪೋರಿ (ಹುಡುಗಿ), ದೌಡ (ಬೇಗ), ಅಗದೀ (ಬಹಳ), ಖರೇ (ಸತ್ಯ), ರಗೆಡ (ಬಹಳ), ಮಾತ, ದಢದಢೀತ, ಗೂಳೆ, ಪನ್ನಾಸು, ಗಾಡಿ, ಸೋಡಾಚೀಟಿ, ವೈನಿ, ಸೂಟಿ, ಕಾಡಿ, ಖಿಚಡಿ, ಮುಂತಾದ ಮರಾಠಿ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಕನ್ನಡದಿಂದ ಅತ್ಯಾ, ಅಕ್ಕಾ, ಹೆಗಡೆ, ಅಪ್ಪಾ, ಗುಂಟ, ಭಂಗಾರ, ಮಾತು, ತೂಕ, ಅಕ್ಕಸಾಲ, ಉಳಿಗೆ, ಗುಡಾರ, ಅವಳಿ-ಜವಳಿ, ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸೇರಿವೆ.

ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದಷ್ಟು ತೆಲಗು ಭಾಷೆ ಬೀರಿಲ್ಲವಾದರೂ ಬೀದರ್, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ರಾಯಚೂರು, ಕೋಲಾರ, ಹಾಗೂ ಬಳ್ಳಾರಿ ಮೇಲೆ ತೆಲಗು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಗಾಡಿದಿ (ಕತ್ತೆ), ನೀಳ್ಳ (ನೀರು), ಪಾಂಬು (ಹಾವು), ಶಿಲ್ಕೋಲ್ (ಬಾರ್ಕೋಲು), ಇಂತಹ ನೂರಾರು ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಹಾಗೂ ಶಿರಗುಪ್ಪಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ತೆಲಗು ಭಾಷೆ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಒಕ್‌ರೂಪಾಯಿ, ಕುಂದು ರೂಪಾಯಿ, ಒಕಾಡಿ, ಪೋ, ಡಬ್ಬು, ದೊಂಗಲು, ಚಪ್ಪು, ಪಾಮು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಗೋವಾದ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಕೊಂಕಣಿಯಿಂದ ಬೋಟ, ದಲೋ (ಮನುಷ್ಯ), ಮೊನ್ನಿ (ಮೂಗು), ಕೋಡು (ದೊಡ್ಡ) ಈ ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ಕೊಂಕಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳು ಕೂಡ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳಾದ ಬಾವಲಿ, ದುಡ್ಡು, ಹೂವು, ಅಂಗಡಿ, ಬೊಗಳು ಇಂತಹ ನೂರಾರು ಪದಗಳು ಕೊಂಕಣಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತುಳು ಶಬ್ದಗಳಾದ ಮಂಡೆ (ಬೆಚ್ಚ), ಬೊಂಡ (ಎಳನೀರು), ಜಂಬರ (ಕೆಲಸ), ಕೋಲು (ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಡೆಸುವ ಉತ್ಸವ) ಮುಂತಾದ

ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸೇರಿವೆ.

ಆ) ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ : ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಅನ್ಯರ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದಾಗಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಗಾಳಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೀಸಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಂತದಿಂದ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆ ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮಗು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾಗಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನೇ ನಂಬುತ್ತಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿರುವುದು ಸ್ತುತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನೂರಾರು ಐರೋಪ್ಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಒಳಗು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ಅಧಿಪತ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ನಡೆದಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು ಐರೋಪ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಾಗಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಏನೇ ಇರಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದಂತು ದಿಟ. ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಶಾಖೆಯಾದ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಧ್ವನಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಒಂದರಲ್ಲೇ. **Spectrograph, Spectrogram, Kemograph, Chromograph, mingograph, endoscope, Mouth, Palatograph, Larongoscope, Pitch meter, intensitymeter, speech, Streacher, Autophono scope, Breathing flask, Strobolayngo scope, Electrical vocal treat, Formate graphi, Machine** ಇಂಥ ಅನೇಕ ಶಬ್ದಗಳು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ದಿನ ನಿತ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲೂ ಆಫೀಸ್, ಕ್ಲಾಸ್, ಟೀಚರ್, ಪೆನ್, ಬುಕ್, ಬೋರ್ಡ್, ಡೆಸ್ಟರ್, ಕಾಲೇಜ್, ನೋಟೀಸ್, ರಿಜಿಸ್ಟರ್, ಕಾಫಿ, ಟೀ, ಬುಕ್, ಬಸ್, ಟಿಫನ್, ಸೊಸೈಟಿ, ಪೌಡರ್, ಕ್ಯಾಂಟೀನ್, ಟೇಬಲ್, ಫ್ಯಾನ್, ಟೈಪ್ ರೈಟರ್, ಇಂಥ ನೂರಾರು ಶಬ್ದಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಾಗಿ ಭಾಷೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯು ಹೊಸ ಹೊಳಹುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ

ತನ್ನ ಪ್ರೇರಣೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾ ಅದು ಬದಲಾಗುತ್ತಾ, ಬೆಳೆದು ವಿಶಾಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಇ) ಆಳುವವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ : ಒಂದು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಆಳುವವರು ಅನ್ಯರಾದರೆ, ಅವರ ಪ್ರಭಾವವು ಆ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀರುತ್ತದೆ. **"ಯಥಾ ರಾಜ ತಥಾ ಪ್ರಜಃ"** ಎನ್ನುವಂತೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯವು ಮತ್ತೊಂದು ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರತರವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ ಆಮೂಲಕ ಅವರ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ, ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ನಡೆ-ನುಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಆಳರಸರ ಭಾಷೆಯೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಭಾಷೆಯು ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮೊದಲು ರಾಜಧಾನಿ ಅನಂತರ ಅದರ ಸುತ್ತಣ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಮೊದಲು ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅನಂತರ ಅದು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂದರೆ ಇತರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೀದರ್, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ವಿಜಾಪುರ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು ಮಹಮದೀಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಸುಮಾರು ೬೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಮಹಮದೀಯರು ಆಳಿದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಉರ್ದು ಪ್ರಭಾವ ದಟ್ಟವಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಕಿಲ್ಲೆ, ಜಲಸಾ, ಸವಾರಿ, ಧೋಬಿ, ರಜಾಯಿ, ದುಕಾನ, ನಜರ್, ಕಿರಾಯ, ತೇಜ್, ಮುಷ್ಕಲ್, ತಾಲೂಕ್, ಕೋಮು, ಖಾಲಿ, ಇಂಥ ನೂರಾರು ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡ ಸೇರಿವೆ. ಆದರೆ ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ವಿಜಾಪುರದ ಕೆಲಭಾಗ ಪೇಶ್ವೆಯವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಕಾಲ ಇದುದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಮರಾಠಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಳತೆ ಮಾಪಕಗಳಾದ ಪೌಣೆ, ದೀಡ್, ಶಂಬರ, ಎಕ್‌ಸೌ, ದೌನ್‌ಸೌ, ಬಾರಾ ಮುಂತಾದವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸುಮಾರು ೨೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಳಿದ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಸ್, ರೋಡ್, ಲೈಟ್, ಬುಕ್, ಪೆನ್, ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಟೇಬಲ್, ಕಾರ್, ಫ್ಯಾನ್, ಪೊಲೀಸ್, ಡಾಕ್ಟರ್, ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡೀಕರಣಗೊಂಡಿವೆ, ಅನೇಕ ಸಲ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು, (Principal), ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ

(College), ಸುತ್ತೋಲೆ (Circular), ಆರಕ್ಷಕ (Police), ಅಭಿಯಂತರ (Engineer), ಎಂದೆಲ್ಲ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡು ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ರೂಪಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಶಬ್ದಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕಾಸರಗೋಡು, ನೀಲಗಿರಿ ಪ್ರದೇಶ, ಅಕ್ಕಲಕೋಟೆ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ, ಆದವಾನಿ, ಮುಂತಾದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಇಂದು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪರಭಾಷಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಅಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಆಗಿದೆ.

ಈ) ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ : ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳಿಂದಾಗಿ ಜಗತ್ತೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗುತ್ತಾ ಹಳ್ಳಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ವಸ್ತುಗಳೊಡನೆ, ಆಲೋಚನೆಗಳೊಡನೆ , ಪರಭಾಷಾ ಶಬ್ದಗಳು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಕಳೆದ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಗತಿ ಅರಿವು ನಮಗಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಫೋನ್, ಟಿ.ವಿ., ರೇಡಿಯೋ, ಕ್ಯಾಸೆಟ್, ಟೇಪ್‌ರೆಕಾರ್ಡರ್, ಮೊಬೈಲ್, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್, ಪ್ಲಾಪಿ, ಸಿ.ಡಿ., ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ, ಫ್ಯಾನ್, ಗ್ಯಾಸ್, ಕ್ಯಾಂಡಲ್, ಸ್ಪೋನ್, ಫ್ರಿಜ್, ಮಿಕ್ಸಿ, ಲೈಟರ್, ಟಿಪಾಯ್, ಟ್ರೇ, ವೀಸಾ, ಪಾಸ್ ಪೋರ್ಟ್, ಕಸ್ಟಮ್, ಟ್ಯಾಕ್ಸ್, ಅಬ್ರಾಡ್, ಬಸ್ಸು, ಕಾರು, ರೈಲು, ಸೈಕಲ್, ಬೈಕು, ವ್ಯಾನು ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳು.

ಹಾಗೆಯೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆಪರೇಷನ್, ಇಂಜೆಕ್ಷನ್, ಹಾರ್ಮೋನ್, ರೆಟಿನಾ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಪೋಲಿಯೋ, ಎಕ್ಸರೇ, ಡಯಾಬಿಟಿಸ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

"1" ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಪರಿಚಯ – ಸಂ॥ ಡಾ॥ ಕೆ.ಕೆಂಪೇಗೌಡ ನವ ಭಾರತೀ ಪ್ರಕಾಶನ – ಮೈಸೂರು

"2" ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಪರಿಚಯ – ಸಂ॥ ಡಾ॥ ಕೆ.ಕೆಂಪೇಗೌಡ ನವ ಭಾರತೀ ಪ್ರಕಾಶನ – ಮೈಸೂರು

"3" ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪ್ರವೇಶ – ಸಂ॥ ಡಾ॥ ಸಾ.ಶಿ. ಮರುಳಯ್ಯ
ಸಂ॥ ಡಾ॥ ಸಭಿಹಾ ಭೂಮಿಗೌಡ
ಸಂ॥ ಡಾ॥ ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಮಹೇಶ್ವರಯ್ಯ
ಪ್ರಕಟಣೆ: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು. ಮುದ್ರಣದ ವರ್ಷ : ೨೦೦೫

ಅಧ್ಯಾಯ-೨
ವ್ಯಾಕರಣ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸ್ವರೂಪದ ಪರಿಶೀಲನೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗೆ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ವಿವರ ದೊರೆತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕೈಪಿಡಿಯಾಗಿ, ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ, ಇಮ್ಮಡಿ ನಾಗವರ್ಮನ 'ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ' (ಕ್ರಿ.ಶ. ಸಂ. ೧೦೪೨) ಭಾಗವಾದ 'ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ'ಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಯಾವುದೇ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕಣವೂ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಜನ್ನನ 'ಅನಂತಪುರಾಣ' ದಲ್ಲಿರುವ 'ರನ್ನಂ ವೈಯಾಕರಣಂ...' ಎಂಬ ೧೪ನೇ ಆಶ್ವಾಸದ ೭೭ನೇ ಪದ್ಯದ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ನಾಗವರ್ಮನ 'ಭಾಷಾಭೂಷಣ' ದಲ್ಲಿರುವ 'ದೀರ್ಘೋಕ್ತಿರ್ನಯಸೇನಸ್ಯ' ಎಂಬ ೭೨ ನೇಯ ಸೂತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರನ್ನ, ನಯಸೇನ ಎಂಬುವರು ಇಮ್ಮಡಿ ನಾಗವರ್ಮನಿಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತೃಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹಾಗೆಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರಮಾಣಗಳಾವುವು ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

ಇಮ್ಮಡಿ ನಾಗವರ್ಮನ 'ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ' ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ'ದ ಪ್ರಥಮಧಿಕರಣವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಸ್ವತಂತ್ರ ವ್ಯಾಕರಣ ಎನ್ನುವಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗದು. ಇದು ಏನಿದ್ದರೂ ಇದೇ ಹಳಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧಿಷ್ಠಾನ ಮಾದರಿ ಗ್ರಂಥ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಜ್ಞಾ, ಸಂಧಿ, ನಾಮ, ಸಮಾಸ, ತದ್ಧಿತ, ಆಖ್ಯಾತ ಎಂಬುದಾಗಿ ಆರು ಪ್ರಕರಣಗಳಿದ್ದು ಒಟ್ಟು ೯೭ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಕವಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ನಾಗವರ್ಮನ ಅನಂತರ ಬರೆದ 'ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣ 'ಕೃತಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಆದ್ಯ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಗಣ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಂಜ್ಞಾವಿಧಾನ, ಸಂಧಿವಿಧಾನ, ವಿಭಕ್ತಿವಿಧಾನ, ಶಬ್ದರೀತಿ ವಿಧಾನ, ಸಮಾಸವಿಧಾನ, ತದ್ಧಿತವಿಧಾನ, ಆಖ್ಯಾತನಿಯಮವಿಧಾನ, ಅವ್ಯಯನಿರೂಪಣ ವಿಧಾನ, ನಿಪಾತನಿರೂಪಣವಿಧಾನ ಎಂಬ ಹತ್ತು ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣಗಳ ಸೂತ್ರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಒಟ್ಟು ೨೭೯ ಸರಳವೂ, ವಿಶದವೂ ಆದ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವೂ, ಸೋಪಜ್ಞವೂ ಆದ ವೃತ್ತಿಯೊಡನೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಪ್ರಯೋಗಗಳೊಡನೆ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಹಳಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವು ನಾಗವರ್ಮನ ಮತ್ತೊಂದು ಗ್ರಂಥವಾದ "ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಗಿಂತ" ಹೆಚ್ಚು ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಷ್ಕೃತವಾದ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನಾಮಪದ, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅವ್ಯಯ, ನಿಪಾತಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಾಗವರ್ಮನು ತನ್ನ ಎರಡು ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ 'ಶರ್ವವರ್ಮ'ನ 'ಕಾತಂತ್ರ', ಶ್ರೀವಿಜಯನ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ಇವನ್ನೂ ಇತರ ಕೆಲವು ಅಜ್ಞಾತ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವತಃ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ವಿವರಗಳು ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುವುದು ಸಹಜ. 'ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ'ಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಧೃವಾಗಿರುವ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಆತ ಅವುಗಳ ಬಲದಿಂದ ಲಕ್ಷಣ, ನಿರ್ವಚನದ ವಿಧಿ–ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಬಲುಮಟ್ಟಿಗೆ ರೂಪಿಸಿರುವುದು ಸಂಭಾವ್ಯವಾದದ್ದು.

'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ', ಕಾವ್ಯಲೋಕನ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಜ್ಞಾತ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಕೆಲವು ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು, ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

"ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ'ಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕಿರುವ ಮನ್ನಣೆ ಮತ್ತಾವ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ. ಕೇಶಿರಾಜನಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕ್ರಿ.ಶ. ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'. ಇದು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥ. ಆದರೆ ಇದರ ಮೊದಲ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಸಮಸಂಸ್ಕೃತ, ಸಂಸ್ಕೃತಾವ್ಯಯ ಇತ್ಯಾದಿ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳ ವಿವರಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ."

ಕ್ರಿ.ಶ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಾಗವರ್ಮನು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲೆರಡು ವ್ಯಾಕರಣಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ 'ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕ'ನದ ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ 'ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ 'ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣ' ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಂಥ ಇದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೬೦ ರಲ್ಲಿ ಕೇಶಿರಾಜನು ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ

'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ' ಎಂಬ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈತನು ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಂದಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿ, ನಾಮ, ಸಮಾಸ, ತದ್ಧಿತ, ಆಖ್ಯಾತ, ಧಾತು, ಅಪಭ್ರಂಶ, ಅವ್ಯಯ ಎಂಬ ಎಂಟು ಪ್ರಕರಣಗಳಿವೆ. ಗ್ರಂಥದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಂಥ, ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃ, ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕವಾದ ಒಂದು ಪೀಠಿಕಾ ಭಾಗವೂ, ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಪಾಠವೆಂಬ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ನಿರ್ಣಯ ಭಾಗವೂ ಸೇರಿವೆ. ಆಯಾ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನು ಮೊದಲು ಸೂತ್ರರೂಪವಾಗಿ ಕಂದಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರಾರ್ಥದ ವಿವರಣೆಗೆ ಸ್ವಕೀಯವಾದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಕೊನೆಗೆ ಸೂತ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾದ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳನ್ನು ಅಧಿಕರಿಸಿಕೊಂಡ ಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಈ ಸೂತ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹಲಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿ, ಆ ಬಗೆಗೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ಕೇಶಿರಾಜ ಕೃತವೇ ಅಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದು, ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದುವೇ; ಭಾಗಶಃ ಇದ್ದುವೇ ಎನ್ನುವುದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ.

[1] 'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ'ದ ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಸಮಾಮ್ನಾಯ, ದ್ವಿತ್ವ, ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವ ವಿಚಾರ, ಸಂಧಿಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವರವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಗಳು, ಸಂಧಿ–ವಿಸಂಧಿಗಳು, ಸಂಧಿದೋಷಗಳು, ಸಂಧಿಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತ್ವಾದಿತ್ವಗಳು, ನಾಮಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೃತ್ತಾದಿಯಾದ ಲಿಂಗಚತುಷ್ಟಯ, ನಾಮಭೇದಗಳು, ಸರ್ವನಾಮಗಳು, ಲಿಂಗ, ವಚನ, ವಿಭಕ್ತಿಗಳು, ಸಮಾಸ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಲೋಪಾಗಮಾದೇಶಗಳು, ತತ್ಪುರುಷ, ಕರ್ಮಧಾರೆಯ, ಅವ್ಯಯೀಭಾವ, ಕ್ರಿಯಾ, ಗಮಕ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ಸಮಾಸಗಳು ತದ್ಧಿತ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ ಪುಂ,ಸ್ತ್ರೀ ವಾಚಕಗಳಾದ ತದ್ಧಿತನಾಮಗಳು ಹಾಗೂ ತದ್ಧಿತ ಭಾವನಾಮಗಳ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪುರುಷವಾಚಕ, ಕಾಲವಾಚಕ, ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರತಕ್ಕ ರೀತಿ ಪರಿಸರಗಳು, ಸತಿಸಪ್ತಮಿಗಳು, ಧಾತು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಧಾತುಗಳು, ಅವುಗಳ ವಿವರಣೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.[2]

ಕೇಶಿರಾಜನು ನಾಗವರ್ಮನ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೇ ಸೂತ್ರ, ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಹಳಗನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು

ಹೆಚ್ಚು ಗಾಢವಾಗಿಯೂ, ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿಯೂ, ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಯೂ, ಹೊಸವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಯೂ, ಕೇಶಿರಾಜನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿರುವ ಹಾಗೂ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳವಾದ ಸಹಜರಳ, ಕುಳಗಳ ಪಟ್ಟಿ, ಧಾತುಪಾಠ, ಪ್ರಯೋಗಸಾರ, ಇವುಗಳು ಗ್ರಂಥದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ. ೧೩ನೇಯ ಶತಮಾನದ ನಡುಗಾಲದವರೆಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಹಳಗನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಬಲದಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಇದು ವಿಧಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ಆದರ್ಶ ರೀತಿಯ ವ್ಯಾಕರಣ. ಜೊತೆಗೆ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ರೀತಿಯ ನಿರೂಪಣ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಕೇಶಿರಾಜನ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ೧೭ನೇಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕನಿಂದ 'ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ' (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೦೪) ರಚನೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥವು ರಚನೆಯಾದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. 'ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ' ನಾಗವರ್ಮನ 'ಭಾಷಾಭೂಷಣ' ದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿ, ಅದರ ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ವ್ಯಾಕರಣಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಇದು ಹಳಗನ್ನಡ ಭಾಷಾಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳೆಂಬ ವಿಭಾಗಗಳಿದ್ದು, ಈ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಂಧಿ, ಲಿಂಗ, ಸಮಾಸ, ಧಾತು ಈ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ವಿವೇಚನೆ ನಡೆದಿದೆ. ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ೫೯೨ ಸೂತ್ರಗಳಿವೆ. ಸ್ವಕೀಯವಾದ 'ಭಾಷಾಮಂಜರಿ' ಎಂಬ ವೃತ್ತಿಯೂ 'ಮಂಜರೀ ಮಕರಂದ' ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯೂ ಇದ್ದು. ಇವು ಕೂಡ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಪ್ರಾಯಶಃ ನಾಗವರ್ಮನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರಬಹುದಾದ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕನು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು, ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೃತಜ್ಞತೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಅ : ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧ

ಕಲೆ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪ್ರವಾಹ ಹಾಗೂ ಅದರ ನಿಯಂತ್ರಣ – ಇವು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಜೊತೆಯಾಗಿಯೆ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಯಾರೂ ಪೌರೋಹಿತ್ಯ ವಹಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಭಾಷೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಇಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಸಮಯವನ್ನು ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವಶ್ಯಕವೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾಷೆಯ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಬರಿಯ ಮೂಕರಾಗಿಯೇ ಕಳೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮಾತು ಭಾಷೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಂತೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಈಜು ಬಾರದ ಮನುಷ್ಯ ಆಳವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿಳಿದರೆ, ಬಹುಶಃ ತಿರುಗಿ ಬರಲಾರನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದ ನೆರವೂ ಬೇಡ. ಇದು ವ್ಯವಹಾರಗಮ್ಯ, ಉಂಡ ಅನ್ನವನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಹಾರಶಾಸ್ತ್ರದ ಯಾವ ಜ್ಞಾನವೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿಬೇಕಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಒಂದು ಆಣೆಯೋ ಅಥವಾ ಎರಡು ಆಣೆಯೋ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಂದು ಸಿಂಗಲ್ ಚಹಾ ಸಿಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನ ಸಹಾಯವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಲೀ, ಜ್ಞಾನವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ ಉಪದ್ವ್ಯಾಪ, ವೇಳೆ ಹೋಗದವರು ತಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡ ಒಂದು ಇಂದ್ರಜಾಲ. ನಿಜ; ಈ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶವಿಲ್ಲದೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಎಂದೂ ಸೋತು ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನು? ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕರಾದ **Voltaive** ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೆಂದರೆ "**Who care little for consonants and still less for vowels**" ಎಂದು ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹೌದು; ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು, ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದ ವಾಕ್-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಹಲವರಲ್ಲಿರಬಹುದುದಾದರೂ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸರಿಯಾಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ? ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈಜು ಬಾರದ ಮನುಷ್ಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಾಗೇನೂ ಯಾವ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ ಸಹಾಯಕವೂ ಬೇಡ; ಆದರೆ ಈಜು ಬಂದ

ಮನುಷ್ಯ ಮುಳುಗಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಕಾರಣ ಶೋಧವಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಆಗ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೊರೆ ಇಲ್ಲದೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲ–ಹೀಗಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಸರಳವಾಗುವವರೆಗೆ ಇಂಥ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನೆರವು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬೇಕು ಎನಿಸಿದಿದ್ದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಯಂತ್ರ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮಂದವಾದರೆ, ಇಡೀ ಸಮಾಜವೇ ನಷ್ಟವಾಗಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯ ಸಲುವಾಗಿಯಾದರೂ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಜ್ಞಾನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತುಂಬಾ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವು ಭಾಷೆಯ ರೋಗರುಜಿನಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಜಾಗರೂಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸಮಾಜದ ಸಮೂಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಈಗ ನಮಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವವರ ಪೈಕಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಜಾತಿಗಳು ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯೋಣ, ಆಗ ಈ ಸಮಾಚಾರದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಕೇಳಬಹುದು. ಏನೋ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ಸತ್ತನಂತೆ ?, ಏನೋ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ತೀರಿಕೊಂಡನಂತೆ ?, ಏನೋ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ಟಿಕೆಟ್ ತಕ್ಕೊಂಡನಂತೆ?, ಏನೋ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೋದನಂತೆ ? ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದದ ಅರ್ಥವು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ಆದರೂ, ಅವುಗಳ ಭಾವ ಎಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ನೀವುಬನ್ನಿ, ತಾವುಬರಬೇಕು, ತಾವು ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕು ಹೀಗೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭಾಷೆಯ ಸರಿಯಾದ ಈ ವಿವರಗಳನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಿ, ಅದನ್ನು ತುಂಬಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನವು ತೀರಾ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಕೇವಲ ಇಂದು–ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಸುಧಾರಕರಿಗಿಂತ ಸಹಸ್ರ ಪಟ್ಟು ಒರಟಾಗಿ ಪುರಾತನರು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎಂದೋ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲದಾಗ ಇಂಥ ಶುಷ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನು ? ಅದೇನು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕೂಳು ತರುತ್ತದೆಯೇ ? ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬಿಡಿಕಾಸು ಸಹ ತರದ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಭ್ಯಾಸವು ಅನವಶ್ಯಕ "ಹಸಿದರೆ ಶಬ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಪರೆ" ? ತೃಷಿತರ್ ಸುಕಾವ್ಯದ ರಸವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ಸಂತೋಷವಗೆಯ್ದರೇ ? ಎಂಬ ಮಾಘಕವಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಕಾವ್ಯಾನಂದ ಪುಣೇಕರ್‌ರವರು ಈ ರೀತಿ ಸಮರ್ಥಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಚರ್ಚೆಯು ಏನಿಲ್ಲೆಂದರೂ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಡೆದು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಏಕೆಂದರೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿಧಾನವಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣವು ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದಿಂದ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದದ ಸ್ಥಾನ, ಕರಣ, ನಾದ, ಅನುಪ್ರಧಾನ, ಮೊದಲಾದ ವೈದಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕಾರವುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅರಿಯದಿದ್ದವನು ವೇದಕ್ಕೆ ಅನಧಿಕಾರಿ ಸರಿಯಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದವನೇ ಮಾತ್ರ ವೇದಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವನಾದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಜ್ಞಾನವು ಒಂದು ಅವಶ್ಯಕ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಈ ಕ್ರಮವು ವಿಪರ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ ಎರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅಂದೇ ಎದುರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೂರ್ವ ಪಕ್ಷದವರು "ಏನು ? ಇದು ಬರಿಯ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಲ್ಲಾ? ಇದರಂತೆಯೇ ಉಳಿದ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ" ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಆಚಾರ್ಯರು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವಿದು ವೇದಗಳಿಂದ ಪದಗಳು ಸಿದ್ಧವಾದವು! ಲೋಕರೂಢಿಯಿಂದ ಲೌಕಿಕ ಶಬ್ದಗಳ ವಿಷಯವು ತಿಳಿಯಿತು! ಅಂದಮೇಲೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಜ್ಞಾನವು ನಿರರ್ಥಕ! ಎಂದು ಗಳಹುವ ವಿಪುತಿಪನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯ ಬಟುಗಳ ತಲೆ ಸಮವಾಗಿರಲೆಂದೇ ಆಚಾರ್ಯರು ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ವ್ಯಾಕರಣದ ಹದಿನೆಂಟು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವು ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಹಲವಾದರೂ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ನಡೆದು ಬಂದ ಮಾತುಗಳಾಗಿವೆ. ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಗಳು ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗದ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಅವಶ್ಯಕ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಪುಣ್ಯಕಾಮಿಗಳಾದ ಯಜಮಾನರು 'ಸ್ಥೂಲ ಪೃಷತಿ' ಯಾದ ಆಕಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯಾಜ್ಞಿಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥೂಲ ಎಂದರೆ ದಪ್ಪ, ಪ್ರಷತಿ ಎಂದರೆ ಕಲೆ ಸರಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೆಂದರೆ ಸ್ಥೂಲಪೃಷತಿಯಾದ ಆಕಳು ಎಂದರೇನು? ಅಂದರೆ ದಪ್ಪವಾದುದ್ದು ಮತ್ತು ಕಲೆಯುಳ್ಳದ್ದು ಆಕಳು ಎಂದರ್ಥವೊ? ಅಥವಾ ದಪ್ಪವಾದ ಮತ್ತು ಅಗಲವಾದ ಕಲೆಗಳುಳ್ಳ ಆಕಳು ಎಂಬ ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಅರ್ಥವೊ ? ಮೊದಲನೆಯದಲ್ಲಿ

ಕೇವಲ ಆಕಳು ದಪ್ಪವಿದ್ದು, ಅದರ ಮೈ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಲೆಗಳಿದ್ದರೂ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ವಿಗ್ರಹದ ಪ್ರಕಾರ ಆಕಳಿನ ಮೈಮೇಲೆ ಕಲೆಗಳಿರಬೇಕಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ. ಅವು ಸ್ಥೂಲ ಪೃಷತಿಯಾಗಿರಬೇಕು! ಅಂದರೆ ಆ ಕಲೆಗಳು ವಿಶಾಲವಾಗಿರಬೇಕು. ಆಕಳುಬೇಕಾದರೆ! ದಪ್ಪವಿರಲಿ, ಬಿಡಲಿ ಈ ರೀತಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸದೆ ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞವು ನಿರರ್ಥಕವಾದೀತು! ಇದರ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವು ವಾಗ್ಯೋಗವನ್ನು ಬಲ್ಲ ವೈಯಾಕರಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

"ತಾಮ್‌ನ ಅವೈಯಾಕರಣಃ ಸ್ವರತಃ ಅಧ್ಯವಸ್ಯತಿ–ಯದಿ ಪೂರ್ವಪದ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ವರತ್ವಂ ಬಹುವ್ರೀಹಿಃ ಅಥಸಮಾಸಾಂತ ಉದಾತ್ತತ್ವಮ್ ತತಃ ತತ್ಪುರುಷಃ ಇತಿ" ಆದ್ದರಿಂದ ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅಸಂದೇಹಾರ್ಥಂ ಚ ಅಧ್ಯೇಯಂ ವ್ಯಾಕರಣಮ್".

ಇದರಂತೆಯೇ ಅಸ್ಪಷ್ಟವೋ ಇಲ್ಲವೇ ದುಷ್ಟವೋ ಆದ ಸಂಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಕೂಡ ಅನರ್ಥವನ್ನೇ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದ ಕೇಶಿರಾಜನು ಶ್ರುತಿದುಷ್ಟ ಮತ್ತು ಶ್ರುತಿಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಂಧಿದೋಷಗಳಾಗಿಯೇ ಹೇಳದನು. ಶ್ರುತಿದುಷ್ಟಗಳಾದ–ಪೂಸಲೆ ಸೊಗಸು, ಪೊಸತುಲ್ಲಾರಂ, ಮೆಚ್ಚುತುಣ್ಣಂ, ತರುಡಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾದವು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಯವಾದವು. ಉತ್ತೇಜನಾರ್ಥವಾಗಿ 'ಹೇಲಯ' ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅರಸರು ಯಾವ ರೀತಿ 'ಹೇ ಲಯಃ' ಅಯ್ಯೋ, ನಾಶ!" ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡು ಸತ್ತರೆಂಬುದನ್ನು ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನಾಗಲೀ ಅರಿತು, ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಸಂಧಿ, ಸಮಾಸ ರೂಪಗಳಾಗಲೀ, ಇಲ್ಲವೇ ಉಚ್ಚಾರ ರೀತಿಯಾಗಲೀ ಯಾವ ವಿಧವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೇ, ಮುಗಿಲಿನಿಂದೆರಗಿದ ಸಿಡಿಲು ಗಿಡಗೆಂಟೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುವಂತೆ ಅಂಥ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಕೊಂದು ಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮಾನಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿಯಂತೂ ತೀರ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕು. ಕೇವಲ ಅವಧಾರಣಾಭೇದದಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮಾಸ ಪ್ರಯೋಗವು ಬಹುವ್ರೀಹಿಯಾಗಬಹುದು; ಇಲ್ಲವೇ ತತ್ಪುರುಷವಾಗಬಹುದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿತಿರಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಅರಿಯದೆ 'ಇಂದ್ರಶತ್ರು' ಎಂಬ ಪದದ ಪ್ರಯೋಗವೂ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಯಜಮಾನನನ್ನೇ ಯಾವ ರೀತಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಿತೆಂಬುದರ ವಿಷಯವು ಶತಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲೂ ತೈತ್ತರೀಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲೂ ಬರುತ್ತದೆ.

ಆ ಕಥೆಯು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಒಂದು ಸಲ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಮತ್ತು ತ್ವಷ್ಟೃವಿಗೂ ಜಗಳವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಸೋಮ ಸೇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತ್ವಷ್ಟೃವು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದುದೇ. ಈ ಅವಮಾನದಿಂದ ಕ್ಷುದ್ರನಾದ ಇಂದ್ರನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಸೋಮ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದನು. ಆದರೆ, ಇದನ್ನು ಕಂಡ ತ್ವಷ್ಟೃವಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಆ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಳಿದುಳಿದ ರಸವನ್ನು ಅಗ್ನಿಗೆ ಆಹುತಿ ಕೊಡುತ್ತಾ "ಇಂದ್ರಶತ್ರು ವರ್ಧಸ್ವ" ಎಂದು ಶಾಪವಿತ್ತನು.

ಅಂದರೆ ಇಂದ್ರನ ಶತ್ರುವಾಗಿ ನೀನು ಬಳೆ ಅಂದರೆ ಶತ್ರುವಾದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಹಾಗೇ ಬಳೆ ಎಂದು ಅವನ ಮಾತಿನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಆ ಶಾಪದಲ್ಲಿಯ ಪೂರ್ವಪದದ ಅವಧಾರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಅದು ಬೇರೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. "ಇಂದ್ರಶತ್ರು ವರ್ಧಸ್ವ" ಎನ್ನುವ ಪ್ರಯೋಗವು ಉಚ್ಚಾರ ಮೂಲಕವಾಗಿ 'ಇಂದ್ರನು ನಿನ್ನ ಶತ್ರುವಾಗಿ ಬಳೆಯಲಿ!' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಅದರಿಂದ, ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೋಮವು 'ವೃತ್ರ' ಎಂಬ ಸರ್ಪವಾಗಿ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತ ಯಜಮಾನನ್ನೇ ಹಿಂಸಿಸಿತು ತೈತ್ತರೀಯಾದಲ್ಲಂತೂ, ಈ ಶಾಪವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಸೆಡೆದು ನಿಂತ ಅಗ್ನಿಯು ಉಚ್ಚಾರದೋಷವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮ್ಲಾನವದನವಾಗಿ ಕುಸಿಯಿತೆಂದು ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಮಾತಿನ ಮಥಿತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಗದ ಸ್ವರ ಅವಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ ಇಂದ್ರನ ಕುಲಿಶದ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿಬಿದ್ದು ಅದು ಯಜಮಾನನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಪತಂಜಲಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ–

ದುಷ್ಟಃ ಶಬ್ದಃ ಸ್ವರತೋ ವರ್ಣತೋ ವಾ
ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರಯುಕ್ತೋನ ತಮ್ ಅರ್ಥಮ್ ಆಹ ।
ಸವಾಗ್ ವಜ್ರೋಯಜಮಾನಂ ಹಿನಸ್ತಿ
ಯಥಾ ಇಂದ್ರಶತ್ರುಃ ಸ್ವರತಃ ಅಪರಾಧಾತ್ ॥

ಆದ್ದರಿಂದ ದುಷ್ಟವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲಾದರೂ ವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಮೇಲಿನ ಮಾತು ಇಂದಿನ ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾಷೆಯ ಈ ರೀತಿ ಸರಿಯಾದ ಉಚ್ಚಾರದ

ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಆಧುನಿಕ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ತತ್ವಜ್ಞರು ಕೂಡ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೆನೆದಾಗ ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಜಾನ್‌ರಸ್ಕಿನ್ ಎಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಂಗ್ಲ ತತ್ತ್ವವೇತ್ತನು ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾವ್ಯದ ಸರಿಯಾದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳ ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ರೀತಿ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.

"Let the accent of the words be watched: and closely; and Let their meaning be watched and more closely still.... A few words well-chosen and distinguished will do work that a thousand cannot..... words if they are not watched will do deadly work sometimes.

ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸದ ಶಬ್ದಗಳು ಅನರ್ಥೋಪಾತವನ್ನೇ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. "ಸವಾಗ್‌ವಜ್ರೋ ಯಜಮಾನಡಿಂ ಹಿನಸ್ತಿ ಯಥೇಂದ್ರ ಶತ್ರುಃ ಸ್ವರತಃ ಅಪರಾಧತ್" ಆದ್ದರಿಂದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ರಸ್ಕಿನ್‌ರವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಯ್ದು ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾದ ಒಂದು ಶಬ್ದವು ಸಾವಿರ ಶಬ್ದಗಳು ಮಾಡದಷ್ಟು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಮಾತನ್ನೇ ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಕೂಡ ಇದಕ್ಕೂ ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವಂತರು, ಮೊರದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇರಿದ ಹಾಗೆ, ಸರಿಯಾಗಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅಂಥವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರರು ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೇ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಭಾಷೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದವರ ಮಾತು, ಕತ್ತೆ ಪುಸ್ತಕದ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತ ಹಾಗೆ, ಕತ್ತೆಗೆ ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಹೊತ್ತ ಪುಸ್ತಕದ ಕಿಂಚಿತ್ ಜ್ಞಾನವೂ ಕೂಡ ಇರದಂತೆ, ಇಂಥ ಅಜ್ಞಾನಿಗೂ ಕೂಡ ಭಾಷೆಯ ನಿಜವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವೇನೆಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗದು. ಇಂಥವರು ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಕುರುಡ; ಕಿವಿಯಿದ್ದು ಕಿವುಡ, ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ವಲ್ಲಭನ ಪಾದತಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಪಿಸುವ ಹಾಗೆ ಶಬ್ದಜ್ಞಾನಿಗೆ ಭಾಷಾವನಿತೆ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಇಂಥ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವೆಲ್ಲ ತಿರುಳನ್ನು ಕಾಣದೆ ಬರಿಯ ಸಿಗುರನ್ನು ಮೆಯ್ದಂತೆ ಅಗ್ನಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕಾಷ್ಠದಂತೆ ಜ್ವಾಜಲ್ಯಮಾನವಾಗದು.

'ಅನಗ್ನಾವಿವ ಶುಷ್ಕೈಧೋನ ತಜ್ಜ್ವಲತಿ ಕರ್ಹಿಚಿತ್:' ಇದೇ ಮಾತಿನ ಧ್ವನಿಯನ್ನೇ ನಾವು ರಸ್ಕಿನ್‌ರವರ ಈ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

"You might read all the books in the british museum and remain an utterly illiterate man... the entire difference between education and non-education consists in accuracy".

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾರಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ತಿರುಳನ್ನು ಅರಿತಿರಬೇಕೆಂದು ಪತಂಜಲಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅರಿತಿರಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಈ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಅರಿಯದಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ತ್ರೀ-ಶೂದ್ರ ಸಮಾನರು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸುವಾಗ ಒಂದು ಕ್ರಮವಿತ್ತು. ಪುರುಷರು ಪುರುಷರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವಾಗ ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಯೇ ಅಭಿವಂದಿಸುವ ಕ್ರಮವಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ "ದೇವದತ್ತೋऽಹಂ ಅಭಿವಾದಯೇ" ಇತ್ಯಾದಿ. ಅದೇ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದ ಪುರುಷರು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಳದೆ, 'ಅಯಮ್ ಅಹಮ್' ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ರೂಪವು 'ದೇವದತ್ತೋऽಹಂ ಅಭಿವಾದಯೇ' ಎಂದಾಗದೇ, ಅಯಮ್ ಅಹಮ್‌ದೇವದತ್ತೋ ಅಭಿವಾದಯೇ' ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿವರಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದವರು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲೇಬಾರದಾಗಿ ಮನುಸ್ಮೃತಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ ಇಲ್ಲವೆ ಭಾಷೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಹತ್ವವು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಗಾದೆಯ ಮಾತೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆಂಗ್ಲ ಕಾರ್ಲಾಯಲನು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಷೇಕ್‌ಪಿಯರ್ ಮಹಾಕವಿಗೆ ತಾನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೂ ಇರುವ ಆಶಯವು ಕೂಡ ಒಂದೇ. " ಮಹಾಭಾಷ್ಯಂ ವಾ ಪಠನೀಯಂ ಮಹಾರಾಜ್ಯಂ ವಾ ಪಾಲನೀಯಮ್" ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಮಹಾರಾಜ್ಯವನ್ನಾದರೂ, ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ಇಲ್ಲವೇ ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಬರೆದ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಮಹಾಭಾಷ್ಯ'ವನ್ನಾದರೂ ಪಠಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ಕೃತಿಗಳ ಬೆಲೆ ಅಷ್ಟೇ ಎಂಬುದು ಅವರ ನಂಬುಗೆ.

ಒಬ್ಬ ತಂದೆಯಂತೂ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ 'ಏನೂ ಕಲಿಯದಿದ್ದರೂ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಕಲಿ' ಎಂದ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯಾಕರಣ ಜ್ಞಾನವು ಎಲ್ಲಾ ನಡೆವಳಿಕೆಯ ಮೂಲ ಮಾತು, ಸರಿಯಾದ ಶಬ್ದಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಏನೇನೊ ಅರ್ಥವಾಗಬಹುದು. ಈ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಆ ತಂದೆಯು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

"ಯದ್ಯಪಿ ಬಹುನಾದೀಕ್ಷೇ ಪಠ ಪುತ್ರ ತಥಾಪಿ ವ್ಯಾಕರಣಮ್" ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ವಗಣಃಶ್ವಗಣೋ ಮಾ ಭೂತ್, ಸಕಲಂ, ಶಕಲಂ ಸಕೃತ್ ಶಕೃತ್ ಸ್ವ–ಗಣ ಅಂದರೆ 'ನಮ್ಮಜನ' ಎಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಮಾತು ವ್ಯಾಕರಣ ಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ವ–ಗಣ ಅಂದರೆ 'ನಾಯಿಯ ವರ್ಗ' ಎಂದು ಅರ್ಥವಾದರೆ ಗತಿ ಏನು? ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಯದ್ಯಪಿ ಬಹುನಾಧೀಕ್ಷೇ ಪಠ ಪುತ್ರ ತಥಾಪಿ ವ್ಯಾಕರಣಮ್–

ಈ ವ್ಯಾಕರಣ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ "ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದೆಂದರೆ ಒಂದು ಸಲ ಹೀಗಾಯಿತಂತೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಕರಣ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಮೂರ್ಖನು ತನ್ನ ಅನೇಕ ಜನ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಆಮಂತ್ರಿಸಿದನಂತೆ, ಈ ಮೂರ್ಖನ ಮಿತ್ರರೆಲ್ಲರು ಒಳ್ಳೆಯ ವೈಯಾಕರಣಿಗಳು, ಭಾಷೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವರು. ಅಷ್ಟೇ ಸರಿಯಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನೂ ಬಲ್ಲವರು ಈ ಮೂರ್ಖನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಕೂಡ ಒಂದು ತರಹದ ಎದೆಗುದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪಂಡಿತರೆದುರು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮುಖಭಂಗವಾಗುವುದೋ ಎಂದು! ಅಂತೂ ಅವಳು ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮಾಡಿ ಊಟವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಾಗಿಸಿದಳಂತೆ, ಆದರೆ ಕೊನೆಯ ತುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹರಳು ಬರುವುದಿತ್ತು. ಕೊನೆಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಣ್ಣುವಾಗ ಈ ಮೂರ್ಖಗಂಡನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ' ದಧಿಮಾನಯ' ಅಂದರೆ ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಮೊಸರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಅವನ ಮಿತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಗೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕರಂತೆ, ಏಕೆಂದರೆ 'ದಧಿ' ಶಬ್ದದ ದ್ವಿತಿಯಾರೂಪವು 'ದಧಿ' ಎಂದೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು 'ದಧಿಮ್' ಎಂದಾಗದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರಿಯಾದ ವಾಕ್ಯ 'ದಧಿ ಆನಯ' ಎಂದಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಮೂರ್ಖನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬಹಳ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿತು. ಆದರೂ ವ್ಯಾಕರಣ ಬಲ್ಲ ಅವಳು ಈ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಹಣಿಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಅದರಲ್ಲಿಯೆ ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದಳು. ತನ್ನ ಗಂಡನು 'ದಧಿಮಾನಯ'

ಎಂದು ಮೊಸರು ತರಲು ಹೇಳಿದ್ದರೂ. ಅವಳು ಮೊಸರನ್ನು ತರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಪಂಡಿತರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೊಸರು ಬಡಿಸಿದ್ದರೂ, ಸ್ವತಃ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಬಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಆಶ್ವರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಹೀಗೇಕೆ ಎಂದು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರಂತೆ ಆಗಾ ಅವಳು ಏನು ನಿಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯ!

ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ' ದಧಿ ಮಾನಯ' ಎಂದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬರಿಯೆ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟಿರಿ. ಅವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮೊಸರು ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತಲೇ 'ದಧಿಮ್ ಆನಯ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವರು ನುಡಿದಿರದೆ 'ಧದಿ ಮಾ ಆನಯ' ಎಂದರೆ ನನಗೆ ಮೊಸರು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಗಂಡನೇನೇ ಅಂದಿರಲಿ, ಬಿಟ್ಟಿರಲಿ; ವ್ಯಾಕರಣ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಮೂಲಕ ಬಡಪಾಯಿ ಗಂಡನಂತು ಮಾತ್ರ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಮೊಸರಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು."

ಅಂತು ಏನೇ ಇರಲಿ; ಭಾಷೆಯ ಆಂತರ್ಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವವನಿಗೆ ಅಪಾರ್ಥ ಇಲ್ಲದೆ, ಅವಮಾನಗಳ ಹೆದರಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಾಪನವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರಬೇಕಾದಂಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಂತೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಭ್ಯಾಸವು ತೀರಾ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತಂತೆ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಚೀನ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಆ ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ : ಪಾಣಿನಿಯ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ (ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿ) ತೀರ ಸಮೀಪದ ಭೂತಕಾಲದ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ " ಅರುಣದ್ ಯವನಃ ಸಾಕೇತಮ್; ಮತ್ತು ಅರುಣದ್ ಯವನಃ ಮಾಧ್ಯಮಿಕಾನ್" ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಆ ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಪಂಡಿತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಶಿರಾಜನ "ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ"ದಿಂದ ಕಂಡು ಬರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯತ್ರ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಾ॥ ತಾರಾಪೂರವಾಲಾರವರಂತೂ ಭಾಷೆಯ ಈ ಅಭ್ಯಾಸವು ಇಡೀ ಮಾನವ ವರ್ಗದ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನೇ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

"Linguistics is a subject of absorbing interest the science of linguistics has taught me the essential unity of humanity "

ಕೇಶಿರಾಜನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರದಂತೆ "ವ್ಯಾಕರಣದಿಂದೇ ಪದಮ್ ಪದದಿಂ ಅರ್ಥಾಲೋಕಮ್,

ಅರ್ಥಾಲೋಕದಿಂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಂ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆಕಾಂಕ್ಷಿಪ ಮುಕ್ತಿಯಕ್ಕುಂ" ಎಂಬುದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನಾಗತ ಸಂಬಂಧವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದರೂ, ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಇಲ್ಲವೆ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾದ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ನಡೆಯಂತೆ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಶುಚಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅನರ್ಥ-ಅಪಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಎಡೆಕೊಡದೆ ಇಡೀ ಮಾನವ್ಯದ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನೇ ನಾವು ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಾಧಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ, ಅದೇನು ಕಡಿಮೆಯ ಮಾತಲ್ಲ.

"ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವೂ ಮತ್ತು ಸುನಿಶ್ಚಿತವು ಆದದ್ದು ಆ ಭಾಷೆಯ ಕೋಶವಲ್ಲ; ವ್ಯಾಕರಣ, ವಾಕ್ಯ ರಚನಾ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೇಶಿರಾಜನು ವ್ಯಾಕರಣದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ."

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

"1 ಆಲೋಕ- ಸಂ॥ ಹೆಚ್.ಎಸ್. ಬಿಳಿಗಿರಿ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸಾಗರ ಮೈಸೂರು -೧೯೬೯

"2 ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ - ಸಂ॥ ಡಾ॥ ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಡಿ.ವಿ.ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು ೪ನೇ ಮುದ್ರಣ ೧೯೯೯

"3 ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರ - ಸಂ॥ ರಾ.ಯ. ಧಾರವಾಡಕರ, ಗೀತಾಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು. ೯ನೇಯ ಪರಿಷ್ಕರಣ-೨೦೦೪

"4 ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರ - ಸಂ॥ ರಾ.ಯ. ಧಾರವಾಡಕರ, ಗೀತಾಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು. ೯ನೇಯ ಪರಿಷ್ಕರಣ-೨೦೦೪

"5 ಕನ್ನಡದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವ್ಯಾಕರಣ -ಸಂ॥ ಡಾ॥ ಕೆ. ಕುಶಾಲಪ್ಪಗೌಡ, ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಹಂಪಿ. ಪ್ರಕಟಣ ವರ್ಷ : ೨೦೦೬

ಅಧ್ಯಾಯ–೪

ಭಾಷೆಗೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಪೂರಕವೇ ?

ಭಾಷೆಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾದುದು ಅದು ತನ್ನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಚಾಚುತ್ತಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸೇರಿದರೆ ಸಾಕು, ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬನು ತನಗೆ ತೋರಿದ್ದನ್ನು, ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸಂತೋಷವೋ, ಸಂಕಟವೋ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನೇ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಉಂಟು

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

೧) ಹಕ್ಕಿ ಮರದಿಂದ ಹಾರಿತು

೨) ಶಂಕರನು ಹೊಸ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

೩) ಅಣ್ಣ, ನೀನು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತೀಯೆ ?

೪) ಆ ಬೊಂಬೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸು

೫) ಅಯ್ಯೋ ! ಪಟ ಹರಿದು ಹೋಯಿತಲ್ಲ

ಹೀಗೆ ಜನರು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಮೂಗರೂ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ.

' ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಬೇಕಾಗುವ ಮಾತಿನ ಸ್ವರೂಪವೇನು? ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯುವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತುಗಳನ್ನುಕೂಡಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ? ಈ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಓದಬೇಕು ; ಬಲ್ಲವರು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು ; ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಬರೆಯುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದೇ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ ಹಕ್ಕಿ, ಬಂದಿದ್ದಾನೆ, ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದೆ ಮಾತನ್ನು ಆಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಹಕ್ಕಿ ಏನು ಮಾಡಿತು ?,

ಯಾವನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ?, ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ?, ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ "ಹಕ್ಕಿ ಮರದಿಂದ ಹಾರಿತು, ಶಂಕರನು ಹೊಸ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ, ಆ ಬೊಂಬೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸು." ಹೀಗೆ ಹಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪೂರ್ಣವಾದ ಅರ್ಥವು ಬರುವಂತೆ ಗುಂಪಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಬರೆಯುವಾಗ ಮತ್ತು ಹೇಳುವಾಗ ಭಾಷೆಗೆ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಗತ್ಯತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕ್ರಮವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಡು ನುಡಿಯು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಾದಂತಹ ಕ್ರಮವಿವೇಚನೆಯು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ೧) ರಾಜು ಬರ್ತಾನಂತೆ ನಾಳೆಗೆ.

೨) ತೋಟಕ್ಕೋದೋನು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಭಾವಿಸಿದಾಗ ಅದರ ಮಹತ್ವಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮಣೀಯಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಸಮೂಹದಿಂದ ಮಾನವ ಸಮೂಹವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ್ದು ಭಾಷೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಾಗರೀಕತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಾಧನವಾದುದು ಭಾಷೆ. ಇದು ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ಇದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಾವು ಮುಂದೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕೆಲವು ಸಾರಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅಪಾರ್ಥಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಓರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಅರ್ಥದ ಸ್ವರೂಪವೇ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ನೀರಿನ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಾತನಾಡುವುದು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. "ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕು, ನೀನು ನಿನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತು," ಎಂದಾಗ ಅರ್ಥೈಸುವ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ವಾಕ್ಯವು ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲು ವ್ಯಾಕರಣವೇ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ವ್ಯಾಕರಣದಂತೆ ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ, ಕ್ರಿಯಾ ಪದಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ೧) ರಾಜೇಂದ್ರನು ಸುಮಧುರವಾಗಿ ಹಾಡಿದನು.

೨) ಮಕ್ಕಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿ ಆಟವಾಡಿದರು.

ಜನರು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಎಂದರೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಅಥವಾ ಬರೆಯುವುದು ಎಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಸೂಚಿಸಿದೆ. *[2] ವಾಕ್ಯ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳುವ, ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಶಬ್ದ ಸಮುದಾಯ. ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳಿರುವ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಪದ ಎಂದು ಸಂಜ್ಞೆ; ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪದಗಳನ್ನು ನಾಮಪದ, ಕ್ರಿಯಾಪದ, ಅವ್ಯಯಗಳೆಂದು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಾರೆ.*[2]

ನಾಮಪದವು ಲಿಂಗ, ವಚನ, ವಿಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ ಅದು ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದಲೇ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ವಚನ, ವಿಭಕ್ತಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಚನಗಳು ಎರಡು. ಏಕವಚನ, ಬಹುವಚನ. ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಏಕವಚನ ; ಒಂದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಬಹುವಚನ. ಬಹುವಚನವು ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ

೧) ಗಳ್, ಕಳ್ – ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಮರಂ – ಮರಂಗಳ್

ಕಣ್ – ಕಣ್ಗಳ್

ಮಗು – ಮಕ್ಕಳ್

ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗ, ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಶಬ್ದಗಳಿಗೂ ಸೇರುವುದುಂಟು

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಗುರು – ಗುರುಗಳ್

ಅಕ್ಕನ್ – ಅಕ್ಕಂಗಳ್

ಅಣ್ಣನ್ – ಅಣ್ಣಂಗಳ್

ಅರ್, ಇರ್, ದಿರ್, ವಿರ್, ಇವುಗಳು ಕೂಡ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ದೇವನ್ – ದೇವರ್

ಇವನ್ – ಇವಂದಿರ್

ತಾಯ್ – ತಾಯ್ವಿರ್

ಮೇಲಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಾಷೆಗೆ ವ್ಯಾಕರಣವೂ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣವು ಭಾಷೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

[೧] ಕನ್ನಡ ಮಧ್ಯಮವ್ಯಾಕರಣ – ಸಂ॥ ತೀ.ನಂ. ಶ್ರೀರಂಠಯ್ಯ
ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವರ್ಷ ೨೦೦೬

[2] ಕನ್ನಡ ಕೈಪಿಡಿ ಸಂಪುಟ – ಸಂ॥ ಡಾ॥ ಕೆ.ವಿ.ಪುಟ್ಟಪ್ಪ
ಪ್ರಸಾರಂಗ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಪ್ರಕಟಣೆ ವರ್ಷ ೧೯೬೧, ೯ನೇ ಮುದ್ರಣ

ಅಧ್ಯಾಯ–೫

ಜಾಗತೀಕರಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಗತ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸ್ವರೂಪ.

ಬರೆಯುವ ಮತ್ತು ಮಾತನಾಡುವ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳಿರುವ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಲ ಈ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳ ನಡುವಣ ಅಂತರ ಅಳತೆ ಮೀರಿ ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದರ ಸಂಬಂಧ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಡೈಗ್ಲೋಸಿಯಾ ಅಥವಾ ದ್ವಿ ಭಾಷಿತ್ವ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಿ ಭಾಷಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನದು ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನದು ಎನ್ನುವ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ಸ್ತರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮೇಲಿನ ಸ್ತರ ಬರವಣಿಗೆಗೆ, ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದು, ಕೆಳಗಿನ ಸ್ತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡು ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯ ಎರಡು ರೀತಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅರ್ಥವಾಗದ ರೀತಿ ಇರುವುದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ದ್ವಿ ಭಾಷಿತ್ವ ಮಿತಿ ಮೀರಿದಾಗ ಮೇಲಿನ ಸ್ತರ ಜೀವನ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೇವಲ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಇದು ಯಾವ ಭಾಷೆಗೂ ಒಳಿತಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಇದೇ ಗತಿಯಾಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತವೆನ್ನುವ ಪದವೇ ಅದರ ಗತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತವೆಂದರೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದ್ದು ಎಂದರ್ಥ ಬಹುಶಃ ಪ್ರಾಕೃತ, ಪಾಳಿ ಮುಂತಾದ ಉಪ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿರಬೇಕು ಆದರೆ ಅತಿಯಾದ ಪರಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಒಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಹಲವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದರೂ, ಆ ಮೇಲೆ ಈ ಅತೀ ಸಂಸ್ಕರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯಿತು.

ಒಂದು ಭಾಷೆಯು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಹಲವು ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ, ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಬೇಕು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜನ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಅದು ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಹಲವು ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ಜನತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜನ ಜೀವನವೆನ್ನುವುದು ಯಾವತ್ತೂ ಸರಳವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೂ ಹಲವು ಹಂತಗಳು, ಹಲವು ಕೋನಗಳು, ಹಲವು ದಿಕ್ಕು, ಗತಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಂಥ ಯಾವ ಭಾಷೆಯು ಅಖಂಡವಾಗಿಯೂ, ತೆಳುವಾಗಿಯೂ ಇರಲಾರದು ಎಂದರೆ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಉಪಭಾಷೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೂ ಕೂಡಾ. ಈ ಉಪಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬರೆಯುವ ಭಾಷೆಗೆ ಜೀವಸತ್ವ ಒದಗಿಸುವಂಥವು. ಆದರೂ ಬರೆಯುವ

ಭಾಷೆ ಈ ಉಪಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕೀಳಾಗಿಯೇ ಕಾಣುವ ಅಹಮ್ಮನ್ನು – ಎಂದರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಯಜಮಾನಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ದುರಾದೃಷ್ಟಕರ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಬರೆಯುವ ಭಾಷೆ ಯಜಮಾನರದ್ದೆ ಆಗಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಈ ಮಾತು ಸತ್ಯ – ಮೈಸೂರು ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಡೆಯ ಮೇಲ್ತರದ ಬರೆಯುವ ಕನ್ನಡವೇ ನಿಜವಾದ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಉಳಿದುದ್ದೆಲ್ಲ ಅಪಭ್ರಂಶವೆನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದು ಕೆಲವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ. ದ್ವಿ ಭಾಷಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುವ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬರೆಯುವ ಭಾಷೆಗೆ ಮಾರಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಎನ್ನುವ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪಾಠವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಭಾಷೆಯೆನ್ನುವ ವಿದ್ಯಮಾನ ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು. ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವೆನಿಸುವ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಅಗತ್ಯ ಎಂದರೆ, ಯಾವುದು ಸರಿ, ಯಾವುದು ತಪ್ಪು, ಎನ್ನುವ ನಿಯಮ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸರಿ ತಪ್ಪುಗಳೆನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದಿಸಬಹುದೇನೋ ಸರಿ ಆದರೂ ಪ್ರಬುದ್ಧವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಆಡಳಿತ, ಕಾನೂನು, ತರ್ಕ, ಮುಂತಾದ ಹತ್ತು ಹಲವು ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾಷೆ ಸಮೂಹದ ಸ್ವತ್ತಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮೂಹ ಆಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ಉಪಯೋಗ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಪಾಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಯಾರೊಬ್ಬನಾದರೂ ಈ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಮೀರಿದನೆಂದಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಈ ಪರಿಣಾಮ ಕೂಡ ಭಾಷಾ ಸೂತ್ರದ ಇರುವಿಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನೃಪತುಂಗ, ಕೇಶಿರಾಜ, ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕ್ರೂಢೀಕರಿಸಿದ್ದು, ಇಂಥ ಉಪಯೋಗ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನೇ, ವೈಯಾಕರಣಿಕರು ಎಷ್ಟೇ ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಯಾವ ಭಾಷೆಯೂ ಇದ್ದಂತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ, ಎನ್ನುವುದು ಬೇರೆ ಮಾತು. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವೈಯಾಕರಣಿಕರು ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇರುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ತಂತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಭಾಷೆಯ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಅವರು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ನಾವು ಸ್ಥಿರ ಸೂತ್ರಗಳೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಯುವ ಭಾಷೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಮೂಲದವೆಂದು ಅನಿಸಿದರೆ ಅದು ಕೂಡ ಸಹಜವೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಭಾಷೆಯ

ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳು, ನಿಘಂಟುಗಳು, ಕೈಪಿಡಿಗಳು, ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯಂತಹ ಉನ್ನತ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ದ್ರಾವಿಡಿಯನ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜ್) ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಕೃತಿಗಳು, ಸುದ್ದಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು, ಸಂಶೋಧನೆ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಎಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದೊಂದು ರೀತಿಯ ಕ್ರೂಢೀಕರಣ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಬಿಗಿ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಡಾ॥ ಜಾನ್ಸನ್ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ನಿಘಂಟು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಕ್ಕೆ ಉತ್ಸಾಹ ಪೂರ್ಣ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಆ ನಂತರ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸೇರಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಆಕ್ಸ್‌ಪರ್ಡ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಡಿಕ್ಷನರಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಬಿ.ಬಿ.ಸಿ. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲ್‌ಸ್ತರದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಹಾಗೂ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು, ಪ್ರಕಟಣಾಲಯಗಳು ತಂತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಡಾ॥ ಜಾನ್ಸನ್‌ಗಿಂತಲೂ ಎರಡು ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧವಾದದ್ದೊಂದು ಮಾದರಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆ ಎನ್ನುವುದು ಹಲವಾರು ಉಪಭಾಷೆಗಳದೊಂದು ಗುಂಪಾಗಿದ್ದಿತು. ಸರಕಾರಿ ಭಾಷೆಯೆಂಬುದೊಂದು ಇದ್ದಿತಾದರೂ ಜನರು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಾದರಿಯೆಂದೇನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಟಿನ್‌ಲೂಥರ್ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಬೈಬಲ್ ಭಾಷಾಂತರವೇ ಈಗಿನ ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅಡಿಪಾಯ. ಈ ಬೈಬಲ್ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಲೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಜನ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನದು ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಅದುವರೆಗೆ ಹಂಚಿಹೋಗಿದ್ದ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಶಕ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ನೀಡಿದುದು ಲೂಥರ್‌ನ ಬೈಬಲ್ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಕಾರ್ಡಿನಲ್ ರಿಚ್ಲ್ಯೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ 'ಫ್ರೆಂಚ್ ಅಕಾಡೆಮಿ'ಯು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಂಥದ್ದೇ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ೧೬೩೫ ರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಈ ವಿದ್ವತ್ ಸಂಘ ಅರ್ಥಾತ್ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯ ನಿಘಂಟು, ವ್ಯಾಕರಣ, ಅಲಂಕಾರ,

ಶಾಸ್ತ್ರ, ಛಂಧಸ್ಸು, ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಮಾನ್ಯವಾದ ಪ್ರಮಾಣ ಬದ್ಧ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನಿಘಂಟುವೊಂದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತಾದರೂ ಈ ಅಕಾಡೆಮಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈಗಲೂ ಅತ್ಯುನ್ನತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಕುರಿತಾಗಿ ಹೇಳುವುದಿದ್ದರೆ, ಆರ್.ಎಫ್.ಕಿಟಲ್ ರವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಬಹುಪಾಲನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿರಿಸಿ ಭಾಷಾ ಸೇವೆಯೂ ಜನಸೇವೆಯೇ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಂತೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಕನ್ನಡ – ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ನೀಡಿತ್ತೆನ್ನಬಹುದು.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಫ್ರೆಂಚ್, ಮತ್ತು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣಿಕರಣ ಘಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಬಹಳ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವೆನ್ನುವುದು ನಿಜ ; ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವು ಸಾಕಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು. ಹೀಗಿದ್ದು ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಮೂಲವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ, ತತ್ವಜ್ಞಾನ, ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನವೇ ಮುಂತಾದ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಶಿಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆಯೇ ? ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಏನಾಗಬೇಕು ? ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಾಗ ಅನಿಸುವುದು ಕನ್ನಡದ ಆಧುನೀಕರಣ ಇನ್ನೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು. ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸುವುದು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಪದಸಂಪತ್ತು, ವಾಕ್ಯಸಂಪತ್ತು ಬೆಳೆಯುವುದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಣವೂ ಆಗಬೇಕು. ಎಂದರೆ ನಿಖರವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದು, ಬರೆಯುವುದು, ಅರ್ಥಮಾಡುವುದು ನಡೆಯಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಜತೆ ಜತೆಯಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ. ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಚನೆಯಿಂದಲೇ ಇಂಥ ಭಾಷೆಯೂ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರುವುದು, ಮೊದಲು ಭಾಷೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರಲಿ, ಆಮೇಲೆ ನೋಡೋಣ ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಭಾಷೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆಡು ಮಾತಿನಿಂದ ದೂರವಾಗುವ ಸಂಭವವೂ ಇದೆ. ಬಿ.ಬಿ.ಸಿ. ಈ ಅಪಾಯವನ್ನು ಮನಗಂಡೇ ಎಪ್ಪತ್ತು ಎಂಬತ್ತರ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಬಿಗುವನ್ನು ಆಮೇಲೆ ಸಡಿಲಿಸತೊಡಗಿದ್ದು. ಇನ್ನೂ ಅದೆಷ್ಟೊ ಬಿಗುವಿಗೆ ಒಳಗಾಗದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಈ ಅಪಾಯದಿಂದ ದೂರವಿರುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವಂಥದೇನಿಲ್ಲ ಆದರೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದ್ದು ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಸಮಾಜ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹಲವು ಜಾತಿಗಳಾಗಿ ಹರಿದು ಹಂಚಿ ಹೋಗಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮಾತು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಸತ್ವ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಅದಕ್ಕೆ ಜಾಗತಿಕವಾದ ಶೈಲಿಯೂ ಅಗತ್ಯ, ಅಥವಾ ಇದನ್ನೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪಂಡಿತರು, ವಿವಿಧ ಕಲಾ ಪಂಡಿತರು ಕೇಳತಕ್ಕ ಭಾಷಾ ವಿಧಾನ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೆ ಕಂಡವರು ಕೇಳುವ ಬೀದಿ ಮಾತು ಅಗತ್ಯ. ಅದು ಬೇಡ, ಇದು ಸಾಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅದೂ ಬೇಕು, ಇದೂ ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ವಿವೇಕ ಪೂರ್ಣವಾದ ನಿಲುವು. ಯಾವ ಭಾಷೆ ಹಲವು ಸ್ತರಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೋ ಅದೇ ಹೆಚ್ಚು ಸತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದು. ಬದಲಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಅದು ಏಕಸ್ತರವಾಗುತ್ತದೋ ಆಗ ಅದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಏನನ್ನೋ ಕಳಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಅದು ಪೂರ್ತಿ ಅತಿ ಭೌತಿಕವಾಗುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲವೇ ಕೇವಲ ಅಭೌತಿಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚಿಂತಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅದು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಇದು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಅದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಆಗಬೇಕು. ಅಂತೆಯೇ ನಿಜವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಕೆಯ ಭಾಷೆಯೂ ಸಹಜವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಸುಸಂಬದ್ಧ ರಚನೆಯ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಕಮಾತು ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಯ ನಡುವೆ ಅವಿನಾಭವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಸುಮಾರು ೨೦೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವುಳ್ಳ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಯ ಅರಿವು ಖಂಡಿತಾ ಸಾಧ್ಯ. ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸರಳವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬಹುದು. ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸದೆಯೇ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಭಾಷೆಯೊಂದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಭಾಷೆ ಬಳಸುವುದಷ್ಟೇ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಉಳಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ತರ ತಿಳಿದು ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಕಡಿಮೆ ಬಳಸಬೇಕು, ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬಳಸಬೇಕು. ಅಂತ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸಿದರೇ ಅದು ಉಳಿಯುವುದು ಹಾಗೆ ಬಳಸುವಾಗ ಕಲಿತ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲಾ, ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನ

ಯಾವುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೋ ಅದೆಲ್ಲವು ಕನ್ನಡವೇ ಅಂತ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ವ್ಯಾಕರಣದ ಕೆಲಸ ಭಾಷಾ ಪೊಲೀಸರ ಕೆಲಸದಂತಲ್ಲ.

ಜೀವಂತವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಲೆಮಾರಿಗೂ ಸಾವಿರ ಪದ ಸಾಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಸಾವಿರ ಪದ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಸಾವಿರ ಪದಗಳು ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗಮನಿಸಿ ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವುದು ವ್ಯಾಕರಣಕಾರನ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ ಹರಿಯುವ ನದಿಯಂತೆ, ಹೊಳೆಯಂತೆ ಅನ್ನುವ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾತು ಇದೆ. ನದಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಹೊಳೆಯೇ ಆಗಲಿ ಅದರ ಪಾಡಿಗೆ ಅದು ಹರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮಡಿವಂತ ದೊಣ್ಣೆನಾಯಕರ ಅಪ್ಪಣೆಬೇಡ ಅಲ್ಲವೇ? ಆದರೂ ತೀರಾ ತಪ್ಪು ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾಷೆ ಬಳಸಬಾರದು ಅನ್ನುವುದು ಕೂಡ ನಿಜವೇ. ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಎಂದೂ ವ್ಯಾಕರಣ ಓದದೇ ಇದ್ದರೂ ತಪ್ಪು ವ್ಯಾಕರಣ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇರುವ ತೊಡಕೆಲ್ಲ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬರವಣಿಗೆ ಕೃತಕ ಮತ್ತು ಅಸಹಜ. ಆಡುಮಾತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅದರದೇ ಆದ ನಿಯಮಗಳಿವೆ. ಆಡುಮಾತಿನ ಬನಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ ಅದು ಬೇರೆ, ವಿವರವಾದ ಚಿಂತನೆಗೆ ವಸ್ತು ಇಷ್ಟೇ, *ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ದೊಡ್ಡ ದೋಷ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ದೋಷಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಬೇಕು.* (*೨೩-೦೮-೨೦೦೯; Olir Swamy Blogನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿತ.)

ಜಾಗತೀಕರಣದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಷೆ ನಶಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡದೆ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುವಾಗ ಕೇವಲ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ೧೯೮೯ರ ನಂತರ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಷ್ಟ್ ವಿಚಾರಧಾರೆಗೆ ಹಿನ್ನಡೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಆರಂಭವಾದ ಜಾಗತೀಕರಣ ಎಂಬ ನವವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ ಎನ್ನುವುದು ಬಂದಾಗ ಭಾಷೆ ಕೂಡ ಒಂದೇ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜಾಗತಿಕ ಭಾಷೆ ಎಂದರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳು ಅಪಾಯದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ.

ಜಾಗತೀಕರಣದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಕೂಡ ಬದಲಾಗಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಲಾಭ ತರುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಲಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ನಿಘಂಟುಗಳಿದ್ದರೂ, ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾದಂಥ ನಿಘಂಟುಗಳ ಕೊರತೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : 'ಬರು' ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, 'ಬರು' ಎಂದರೆ 'esph' ಎಂದು ನಿಘಂಟು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಲದು. ಅದರ ಕುರಿತಾದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ದೇಶನ : ಬಾ (ಏಕವಚನ)

ಬನ್ನಿ (ಬಹುವಚನ)

ಭೂತಕಾಲ : ಬಂದ, ಬಂತು (ಇವುಗಳಿಂದ ಉಳಿದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವ್ಯಾಕರಣ ಹೇಳುತ್ತದೆ.)

ಅಪೂರ್ಣ ರೂಪ : ಒಂದು

ಋಣಾತ್ಮಕ : ಬರದೆ, ಬಾರದೆ(ಬರಲಿಲ್ಲ, ಬರಬಾರದು ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಪ್ರಕಾರ)

ನಾಮಪದ : ಬರವು, ಬರಾವು

ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಕೊಡಬಹುದು.

ವೈಯಾಕರಣರಿಂದ, ಕವಿಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವಲ್ಲದ, ಕೇವಲ ಅವಿದ್ಯಾವಂತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಪದಪ್ರಯೋಗಗಳು ಗ್ರಾಮ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇಂತಹ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಬಳಕೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೋಷವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಊರಿಗೊಂದು ಭಾಷೆ, ಜಾತಿಗೊಂದು ಭಾಷೆ, ಎಂದು ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಕನ್ನಡವೆಂದರೆ ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ಗದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯ ಅಥವಾ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕನ್ನಡ. ಇನ್ನೊಂದು ದೈನಂದಿನ ಭಾಷಾ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಆಡುನುಡಿ ಈ ಭೇದವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಎಫ್. ಜಿಗ್ಲರ್ ಮತ್ತು ಎಫ್. ಕಿಟ್ಟಲ್ ಅವರು ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದಾಗ ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳಿ ಅವರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತರು. ಅನಂತರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಭೇದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು.

ಆಡುನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಭೇದಗಳಿವೆ. ಉಚ್ಚಾರಣಾರೀತಿ, ಸ್ವರಭಾರ ಹಾಕುವಿಕೆ, ತರಂಗದಾಟಿ, (Rhythmic Pattern)ಅವಧಾರಣೆ, ಸ್ವರದ ತೀವ್ರತೆ, ಧ್ವನಿಯ ಕಾಕು, ಆಡುನುಡಿಗೆ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಆಡುನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಭೇದವು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಒಂದು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು, ಇನ್ನೊಂದು ಉತ್ತರ ಭೇದವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಬರವಣಿಗೆಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಭೇದವನ್ನು ನಾವು ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗಮನಿಸಲಾರೆವು. ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರುಪಾಲು ಆಡಿದಂತೆ ಬರೆಯುವುದಾಗಲಿ ಬರೆದಂತೆ ಆಡುವುದಾಗಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬರೆದಂತೆ ಆಡುವುದು ಕೃತಕ ಪಾಂಡಿತ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಡುನುಡಿ ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳಿ ಕಲಿಯುವಂತಹದ್ದು. ಇದು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥದ್ದು. ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಆಡುನುಡಿ ಕರಗತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅತಿಪರಿಚಯದ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುರಿಂದ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅವಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶಿಷ್ಟಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುವ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಭಾಷೆ (Standard kannada) ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಇದು ಶಿಷ್ಟೋಚ್ಚಾರಣೆ, ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ, ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆರಂಭದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಗುರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅವನ ಜೀವನದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಉಪಯುಕ್ತ ಸಾಧನವಾಗಿ, ಜನೋಪಯೋಗಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಹಳಗನ್ನಡ ಗದ್ಯದಿಂದ ವಿಕಾಸಗೊಂಡು ಆಧುನಿಕ ಗದ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರದ ವಾಹಕವಾಗಿ ಜನೋಪಯೋಗಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿಯೂ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕೀಲಕಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಶಿಷ್ಟಭಾಷೆಯೆಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣ ಭಾಷೆ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಕನ್ನಡ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಕರೆದಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ, ವೇದೋಕ್ತ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅ+ಉ+ಓ ಸಂಧಿಯ ಸಾದೃಶ್ಯದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ 'ಮೇಲೋಕ್ತ'*(* ಮೇಲೋಕ್ತ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಬಂಜೆಹೋರಿಯನ್ನು ಸಾಕುವಂತಹ

ಪ್ರಸಂಗ ದೂರಾದೀತು : ಸುಜಾತಃ ಸಂಪುಟ-೩, ಸಂಚಿಕೆ-೪, ಜನವರಿ ೧೯೭೭, ಪುಟ-೧೨, ಅಂಕಣ-೩, ಸಂಪಾದಕ ಡಾ|| ಜಿ.ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ್)

ಪತ್ರಲೇಖನ, ಆಡಳಿತ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ, ದಸ್ತಾವೇಜು, ಕೋರ್ಟುವ್ಯವಹಾರ, ಮೊದಲಾದ ಜನೋಪಯೋಗಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಸಿ, ಅರಬ್ಬಿ, ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ, ಉರ್ದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಉದ್ಯೋಗ, ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥ ಪದಗಳಾದ ನೋಂದಣಿ, ಒಕ್ಕಣೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಕನ್ನಡವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಕನ್ನಡವೇ ಆಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ತೆಲಗು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಬಳಕೆ ಒಂದು ಚಳವಳಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ತೆಲಗು ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಂಥಿಕವಾದಿಗಳು, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದಿಗಳು ಎಂಬ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟವು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಾದರೊ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರಾಧ್ಯಾನ್ಯವಿತ್ತು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಇದು ಆಧುನಿಕ ಗದ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಆಧಾರವಾಯಿತು. ಪಂಡಿತವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆದರಣೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಯಿತು. ಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆ. ಪ್ರಾಚೀನಕಾವ್ಯ ಭಾಷೆಗೆ ದೂರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗ ಬೇಕೊ ?, ಬೇಡವೋ ? ಎಂಬ ವಿವಾದ ಪ್ರಖರವಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಶಿಷ್ಟಭಾಷೆಯೆಂದರೇನೆಂಬುದನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರಬಹುದಾದರೂ ಅದರ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

೧) ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳ ಉಚ್ಚಾರ ಶಿಕ್ಷಿತವರ್ಗದ ಉಚ್ಚಾರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ಕುಂದುಂಟಾಗಬಹುದು. ಶಿಷ್ಟವಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಉಚ್ಚಾರವನ್ನು ಕಂಸದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ವಿದ್ಯೆ (ಇದ್ಯೆ), ವಿಚಾರ (ಇಚಾರ), ಸಕ್ಕರೆ (ಚಕ್ಕರೆ), ಮರ್ಯಾದೆ (ಮರ್ವಾದೆ), ಪಕ್ಷಿ (ಪಕ್ಸಿ), ಆದಿತ್ಯವಾರ (ಆಯ್ತುವಾರ) ಇತ್ಯಾದಿ.

೨) ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ, ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಭೇದವನ್ನು ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ವಿಘ್ನ (ಇಗ್ನ), ಬುದ್ಧಿ (ಬುದ್ಧಿ), ಅಥವಾ (ಅತ್ವಾ), ವಿದ್ಯೆ (ವಿಧ್ಯೆ) ಇತ್ಯಾದಿ.

೩) ಕಾವ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯವಾದ ತದ್ಭವಗಳೆಲ್ಲ ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಅಕ್ಷರ (ಅಕ್ಕರ), ಸಾಕ್ಷಿ (ಸಕ್ಕಿ), ಆಕಾಶ (ಆಗಸ), ಉದ್ಯೋಗ (ಉಜ್ಜುಗ) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಶಿಷ್ಟಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತದ್ಭವಗಳೇ ಮಾನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪ ಮಾನ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಸೊನ್ನೆ (ಶೂನ್ಯ), ಆಣೆ (ಆಜ್ಞೆ), ರಾಣಿ (ರಾಜ್ಞೀ) ಇತ್ಯಾದಿ

೪) ಶಿಷ್ಟಭಾಷೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳನ್ನು ತನ್ನದೆ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳಿಸಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಸ್ಟೇಷನ್ (ಟೇಸನ್), ರಿಸಿಪ್ಟ್ (ರಶೀತಿ), ಸ್ಟಾಂಪ್ (ಟಾಂಪ್), ಮೇಷ್ಟು (ಮಾಟ್ರು) ಇತ್ಯಾದಿ.

೫) ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಚ್/ಸ್, ಕಾರಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಸ್'ಕಾರ ಪ್ರಯೋಗ ಶಿಷ್ಟವೆಂದು, 'ಚ್'ಕಾರ ಅಶಿಷ್ಟವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಸಾರು (ಚಾರು), ಸಕ್ಕರೆ (ಚಕ್ಕರೆ), ಸಂಜೆ (ಚಂಜೆ), ಸಲಿ (ಚಳಿ), ಸಾಪೇ (ಚಾಪೆ), ಶಾಲೆ (ಚಾಲೆ) ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದು ತಮಿಳಿನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದೆ.

೬) ಶಿಷ್ಟ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಳ್/ಲ್, ಣ್/ನ್ ವರ್ಣಗಳ ಮೂರ್ಧನ್ಯದಂತ್ಯ – ಉಚ್ಚಾರಗಳು ಪಲ್ಲಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಕಣ್ಣು (ಕನ್ನು), ಮನೆ (ಮಣೆ) ಕೋಣ (ಕೋನ), ಮಳೆ (ಮಲೆ), ಹುಳಿ (ಹುಲಿ) ಈ ವರ್ಣಗಳ ಉಚ್ಚಾರ ಶಿಷ್ಟ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಉಲುವು (ಹುಳು), ಬೆಲಕು (ಬೆಳಕು), ಬೆಲ್ಲಿ (ಬೆಳ್ಳಿ), ಅನ (ಹಣ) ಇತ್ಯಾದಿ.

೭) ಪದಾದಿಯ 'ಹ್' ಕಾರವನ್ನು ಲೋಪಿಸುವುದಾಗಲಿ, 'ಹ್' ಕಾರವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ 'ಹ್'ಕಾರವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದಾಗಲಿ ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಹೇಳು (ಏಳು), ಹಾಲು (ಆಲು), ಹಾವು (ಆವು), ಹಾಸನ (ಆಸನ), ಇತ್ಯಾದಿ.

೮) ಕೆಲವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ತೀರ ಅಪರಿಚಿತವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಶಿಷ್ಟಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಹಿತವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ (ಬೀದರ್ಃ ಕಲ್ಲಿ, ಕಿಲ್ಲಿ), ಉಂಡು (ಉಂಡುಕೇರಿ), ಹುಡುಗ (ಹೈದ), ಹುಡುಗರು (ಹೈಕಳು), ಆಕ್ಷೇಪಣೆ (ಬೆಂಗಳೂರು ಃ ತರಾಟೆ) ಇತ್ಯಾದಿ.

೯) ಗಂಭೀರವಾಗಿರುವ ಇತರರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವ, ಪದಗಳನ್ನು ಶಿಷ್ಟಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ಅನ್ನ (ಕೂಳು, ಬೋನ), ಅಡವಿ (ಜಂಗ್ಲು, ಅಡಿ), ಎರಡು (ಎಲ್ಡು), ನೋವು (ಬ್ಯಾನಿ), ಬರ್ತೇನಿ (ಬತ್ತೀನಿ), ಸುಮ್ಮನಿರು (ಸುಮ್ಕಿರು) ಇತ್ಯಾದಿ.

೧೦) ಉರ್ದು, ಮರಾಠಿ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಸೇರಿರುವ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿಗಳು ಶಿಷ್ಟಭಾಷೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಒಂದೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ (ದೇಡ್ ರೂಪಾಯಿ), ಎರಡೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ (ಅಡೇ ರೂಪಾಯಿ), ಐವತ್ತು ವರ್ಷ (ಪನ್ನಾಸ್ ವರ್ಷ) ನೂರುವರ್ಷ (ಶಂಬರ್ ವರ್ಷ), ಸಾವಿರ (ಹಜಾರ್) ಇತ್ಯಾದಿ.

೧೧) ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡುವ ಉಚ್ಚಾರಗಳನ್ನು, ಕಾಕುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದಿರುವುದು ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಏನು ಮಾರಾಯ್ರೇ (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ), ಕುಳ್ಡ (ಕುರುಡ : ಬೀದರ್), ರಾಜ್ಯೋಸ್ತವ, (ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ), ಎಲ್ಡು, ಎರಡು ಇತ್ಯಾದಿ.

೧೨) ಅತಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆದರಣೀಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ (ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ), ರೀಡರ್ (ಪ್ರವಾಚಕ), ಪ್ರೊಫೆಸರ್ (ಪ್ರಾಚಾರ್ಯ), ಗ್ರೇಸ್‌ಮಾರ್ಕ (ಅನುಗ್ರಹಾಂಕ / ಕೃಪಾಂಕ), ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ (ಆರಕ್ಷಕ ಠಾಣೆ).

೧೩) ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಭಿನ್ನಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಪದಗಳನ್ನು ಶಿಷ್ಟ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಅಮ್ಮ' ಎಂದರೆ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹೆಂಗಸು ; ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ 'ತಾಯಿ' ; ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ 'ತಂದೆ' ; ರಾಯಚೂರು ಕಡೆ ಹೆಂಗಸು 'ಸೂಳು' ; ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಗಿ 'ಬಿಸಾಡು' ; ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಗಿ 'ಬಟ್ಟೆ ಒಗಿ' ಇತ್ಯಾದಿ.

೧೪) ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬರಹಗಾರರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ನುಡಿಗಳು, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು, ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಗೆ ಸೇರುವುದು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅದರ ನವೀಕರಣಕ್ಕೂ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಗಳಿಗೆ ಬರಹಗಾರರೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನೊದಗಿಸಿ ಅವನ್ನು ವಿಶದೀಕರಿಸುವುದಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಚಿಗರಿ, ಜಿಂಕೆ, ಮಣಕ. ಕರು, ಆಕಳು, ಹಸು, ಮೂರಾಬಟ್ಟೆ, ಹಾಳು, ಗುಳೆ, ಬಿಡಾರ, ಕಾಂಚಾಣ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಗೋಕಾಕರ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಹಳವಂಡ, ಭ್ರಮೆ, ಅಶಾಂತಿ, ಗಲಿಬಿಲಿ, ಗುದಮುರಗಿ, ಗುದ್ದಾಟ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕಾರಂತರ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಬೊಂಡ, ಎಳನೀರು, ಹೊಯಿಗೆ. ಮಳಲು ಇತ್ಯಾದಿ. ಆಡುನುಡಿಯ ಸೊಗಸು ಎಂಬುದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುದಾದರೂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದಾಗಿ ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕಾರಯೋಗ್ಯವಾಗಬಹುದು.

ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಜನರು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ಬಗೆ ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ೧. ಮುಂಬೈ ಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದ ದಂಪತಿಗಳು, ಸುಮಾರು ಮೂರು ವರ್ಷದ ಪ್ರಾಯದ ಮಗುವಿನ ಜೊತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಮಾನದ ಪ್ರಯಾಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಓದುತ್ತಿದ್ದುದು

ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಪತ್ರಿಕೆ. ದಂಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ನಡುವೆ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಾಷೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ದಂಪತಿಗಳು ತಮ್ಮೊಡನೆ ಹಾಗೂ ಮಗುವಿನೊಡನೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೊರಬಂದು ರಿಕ್ಷಾ ಅಥವಾ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಡ್ರೈವರ್ ಜೊತೆ ಅಪ್ಪಟ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಾಗ್ವಾದಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ದಂಪತಿಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರೆ ಆದರೂ ವಿಮಾನ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ (ತಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ) ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಲು ಕೀಳರಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ೨ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ರಸ್ತೆ, ಬ್ರಿಗ್ರೇಡ್ ರಸ್ತೆ, ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ರಸ್ತೆ, ಕಮರ್ಶಿಯಲ್ ರಸ್ತೆ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀವೇನು ಬಾಯಿ ತಪ್ಪಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ನೋಡಿ, ಈ ಅಸಾಮಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹಣವಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ಅಂಗಡಿಯಾತನ ಧೋರಣೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೊಂದುವನಂತೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸಹ ಅಂಗಡಿ ಹೊಕ್ಕೊಡನೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲೇ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗ, ಕಲಿಯುವಾಗ ಆ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಬಹು ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ದೊರೆತರೆ ಕಲಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವೂ, ಅಧಿಕೃತವೂ, ಸಮೃದ್ಧವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಬಹು ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಬಹುದಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾಲ, ಪರಿಸರಗಳು ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂದು ನಮಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಜನವಿರೋಧಿಯಾಗಲು ಬಿಡಬಾರದು. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಭಾಷೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾನವೀಯವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ನಾವು ಪರಮಾರ್ಥ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬ ಮಿಥ್ಯೆಗೆ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಕುರುಡಾಗಿದ್ದು. ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪರಮಾರ್ಥ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಮ್ಮನ್ನು ಆರ್ಥ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿಂಬಾಲಕರನ್ನಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತಾಗಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಮರ್ಶಕರಾದ ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಎಚ್. ನಾಯಕರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತು ತಾಯಿ, ಅರ್ಥ ತಂದೆ : ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ತಾಯಿ, ಅಂಕಿ ತಂದೆ" ಯಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಕೌಶಲವನ್ನು ಕಲಿಸುವುದೆಂದರೆ ಕಲಿಕೆಯ ಸುಪ್ತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವುದು, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಗೊಳಿಸುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಕಲಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯ ತನಗೆರಡು ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರ. ; ರೆಕ್ಕೆಯಿದ್ದರೆ ಹಾರಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಬಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಪ್ರಚೋದನೆಯಿಂದ ಒದಗುವ ರೂಢಿ ಎರಡನ್ನು ಬೆಸೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಚಾಮ್ಸ್ಕಿಯ ಭಾಷಾ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು "ಆದಿಮ ವ್ಯಾಕರಣ ತತ್ವ" ಎಂದು ತಿರುಮಲೇಶ್ ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅದರ ಮೌಖಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ, ಅನುಸರಿಸಿ, ಅನ್ವಯಿಸಿ, ಅದನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಆರಂಭದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬರಹಕ್ಕಿಳಿಸಿದಾಗ ಬರಹದ ಕನ್ನಡ ಆರಂಭವಾಯಿತೆನ್ನಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಂದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗದವರು ತಮ್ಮ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭೇದವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಭಾಷೆಯ (ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಯ) ಉಗಮವಾಯಿತೆನ್ನಬಹುದು. ಕ್ರಮೇಣ ಕಾವ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಚುರ್ಯಕ್ಕೆ ಮನವೊಪ್ಪದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ವಚನ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬರವಣಿಗೆಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರರ್ಗಳತೆ, ಬರವಣಿಗೆಯ ಭಾಷೆಯು ಅನ್ಯ ಭಾಷಾ ಪದಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನುಡಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಗದ್ಯ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ, ಆದರೆ ಅದು ಸರಳತೆಯ, ಏಕತೆಯ, ಅಥವಾ ಅಖಂಡತೆಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕೃತಿ ರೂಪಗಳು ಆಧುನಿಕ ಬರಹದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿವೆ. ವ್ಯಂಜನಾಂತ ಪ್ರಕೃತಿಗಳು ಸ್ವರಾಂತಗಳಾಗಿವೆ.

ವ್ಯಂಜನ ಗುಚ್ಛಗಳು ಸರಳಗೊಂಡಿವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಅನುನಾಸಿಕ, ವರ್ತ್ಸ್ಯ / ತಾಲವ್ಯ, ಪಶ್ಚನಿಮ್ನ / ಕೇಂದ್ರ ಮಧ್ಯ, ಇತ್ಯಾದಿ ಧ್ವನಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವ ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಶೇಷಗಳು, ಬರಹದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಗುರು ಮುಖದಿಂದ ಬರಹದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಅವನಿಗೆ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂಥದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾಷೆ ಮಾನವನ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಧನ. ಅದು ಮೌಖಿಕವಾದ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಬೆಂಕಿಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಿಂತ ಭಾಷೆಯ ಶೋಧನೆಯೆ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಭಾಷೆ ಇರದಿದ್ದರೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ದಂಡಿಯ ಮಾತು ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇಂದು ಭಾಷೆ ಕೇವಲ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ, ಧಾಳಿಯ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಇಂದಿನ ಜಾಗತಿಕ ಸಂಚನ್ನು ಬಯಲುಗೊಳಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ ಮುಂದಾಗಬೇಕೇ ಹೊರತು, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಪರಸ್ಪರ ಕಿತ್ತಾಟದಿಂದ ನಾವು ದುರ್ಬಲರಾಗಿ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್' ಈ ದೇಶದ ಏಕೈಕ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಡಾಲರ್‌ನಿಂದ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಒಂದು ಭಾಷೆ ಸ್ವಯಂಭೂವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಏನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಇರುವ ಭಾಷೆ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಬಲ್ಲದೇ ? ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗುವುದೆಂದರೆ ಭಾಷೆಯ ಮರಣ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕುವುದೆಂದರ್ಥವೇ? ಅಥವಾ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ ಬದುಕಬಹುದಾದ ಭಂಡತನಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ? ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಾಸ್ತವ ಹಾಗೂ ಆದರ್ಶದ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಂದು ಹಣ, ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಾರದಿರುವ ಭಾಷೆಗಳ ಶೋಧನೆಗೆ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅತೀ ವೇಗವಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ, ಜನಾಂಗವು ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲು-ಕೀಳಿನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಒಳಿತಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಆ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕಾದುದ್ದು ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇಂದು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆಯು ತೀರಾ ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಜನಸಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಗಾಡಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವು ಪೂರ್ವದ ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ 'ತೇಜಸ್ಸು' ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಶಬ್ದವೂ ಇಂದು 'ವೇಶ್ಯೆ' ಎಂಬ ಹೀನಾರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ನಾಗರೀಕತೆಯು ಬೆಳೆದಂತೆ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯು ಕೂಡ ಸಂಕುಚಿತ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅಧ್ಯಯನ-ವಿಭಾಗವಾಗಿ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಲು ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ಅವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ, ವಿವಿಧ ಆಲೋಚನಾ ಪಂಥಗಳು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಚಾರಗಳ ನೆರವಿನಿಂದಾಗಿ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತ ವಿಚಾರಗಳು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು, ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲುಪಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ-೬
ಉಪಸಂಹಾರ

ಮಾನವನ ಆವಿಷ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಅದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣದ ಜೊತೆಗಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನನ್ನದು. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದು ಅಕ್ಷರ ಸಹ ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ನಾವು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದಿರುವಂತೆಯೇ ಭಾಷೆಯಿಂದಲೂ ಸುತ್ತುವರಿದಿದ್ದೇವೆ. ಭಾಷೆಯು ಆಯಾಯ ಕಾಲ, ಸಂದರ್ಭ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ೨೧ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾನವನು ಕಾಲದ ಮಿತವ್ಯಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯಿಂದ ಸರಳತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣದ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ನಾನು ಒಬ್ಬ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ವಿವಿಧ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಆಲೋಚಿಸಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿ ಈ ಬದಲಾಗುವ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿಸಲು ಹೊರಟಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ಮೊದಲನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಭಾಷೆಯೊಂದನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರಿಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾಷೆಯ ಮಹತ್ವ, ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೂತೆ ಅದರ ಸ್ವರೂಪ, ಉಗಮ, ವಿಕಾಸದ ಬಗೆಗಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿ "ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಧ್ವನಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ" ಎಂಬ ಮಾತನ್ನೇ ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತಾ, ಭಾಷಾ ಉಗಮ ಕುರಿತಂತೆ ಅನೇಕ ವಾದ – ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೆಲ್ಲವು ಕೂಡ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದೆ.

ಭಾಷಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸಿ. ಎಫ್. ಹಾಕೆಟ್ ಎಂಬ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಯು ತಿಳಿಸಿರುವ ಏಳು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾಷೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದರ ಪರಿಚಯವಿದೆ.

ಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿನವರೆಗಿನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿವೆ ಎಂಬುದರ ಚರ್ಚೆ ಇದೆ. ನಾಗವರ್ಮ, ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕ, ಕೇಶಿರಾಜ ಮೊದಲಾದ ವೈಯಾಕರಣಿಗಳ ವಿಚಾರಗಳ ಕಡೆ ಗಮನಹರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಷೆಗೆ ವ್ಯಾಕರಣವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ತಿಳಿಸುವಂತೆ "ದುಷ್ಟವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲಾದರೂ ವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಕಳಶವಿಟ್ಟಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ." ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರಯೋಗವು ಮೊರದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇರಿದ ಹಾಗೆ ಕೆಲವಾರು ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ.

ನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾದದ್ದು. ಅದು ತನ್ನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಚಾಚುತ್ತಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆ ಅದು ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು, ಡಿ.ಎನ್. ಶಂಕರಭಟ್ಟಾರ ಕೃತಿಗಳ ವಿಚಾರಗಳು ಭಾಷೆಗೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಪೂರಕವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಲದ ಮಿತವ್ಯಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸುವ ರೀತಿಯು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಂಕುಚಿತ ಅರ್ಥದ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣ, ನಗರೀಕರಣ, ಉದಾರೀಕರಣಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಂಶಗಳು ಹೇಗೆ ಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಮರ್ಶಕರಾದ ಜಿ.ಎಚ್. ನಾಯಕರು ತಿಳಿಸುವಂತೆ "ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪರಮಾರ್ಥ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಮ್ಮನ್ನು ಅರ್ಥ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿಂಬಾಲಕರನ್ನಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತಾಗಿಸಿರುವುದನ್ನು" ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಂಶಗಳು ಕೂಡ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ವಿಷಾದನೀಯವಾದ ವಿಚಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಇದು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ, ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಕಾಲ, ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾನವನು ಅಭೌತಿಕತೆಗೆ ವಾಲುವುದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣವು ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ? ಎಂಬ ಪ್ರಮುಖ ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನನ್ನದು. ಹಿಂದಿನ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ಇಂದು ಹಳೆಯ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಂಶಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ ಅಥವಾ ಜನ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಡಿಯಾಗಿ ಇಂದಿನ ಜನ ಬಳಕೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಂಶಗಳು, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಳ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಕಾರ್ಯಗಳು ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

*1 – ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳು – ಸಂ॥ ಡಾ॥ ಎಂ.ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ
ಡಿ.ವಿ.ಕೆ. ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು ೫ನೇ ಮುದ್ರಣ–೧೯೯೮

*2 – ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರ – ಸಂ॥ ರಾ.ಯ. ಧಾರವಾಡಕರ
ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಮೈಸೂರು, ೯ನೇ ಪರಿಷ್ಕತ ಮುದ್ರಣ–೨೦೦೪

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಟ್ಟಿ

೧ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಸಿಕ – ಸಂ॥ ಡಾ॥ ಸೋಮಶೇಖರಗೌಡ
ಸಂಪಾದಿತ ಲೇಖನ ಪುಟ ೬೪ರಿಂದ ೭೦
ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಸಿಕ
ಸಂಪುಟ–೧, ಸಂಚಿಕೆ–೧, ೨೦೦೮
ಎಂ.ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ
ಕೇಂದ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ (ರಿ) ಮಂಡ್ಯ.

೨ ಆಲೋಕ – ಸಂ॥ ಹೆಚ್.ಎಸ್. ಬಿಳಿಗಿರಿ.

೩ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಚರಿತ್ರೆ – ಸಂ॥ ಎಚ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ.
ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು.
ಮರುಮುದ್ರಣ ವರ್ಷ – ೨೦೦೯

೪ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರ – ಸಂ॥ ರಾ.ಯ. ಧಾರವಾಡಕರ
ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು.
೯ನೇ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮುದ್ರಣ – ೨೦೦೪

೫ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಇತಿಹಾಸ – ಸಂ॥ ಡಾ॥ ಬಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್
ಡಿ.ವಿ.ಕೆ. ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು.
ಮುದ್ರಣ ವರ್ಷ –೧೯೯೮

೬ ಕನ್ನಡ ವಾಕ್ಯಗಳ ಒಳರಚನೆ – ಸಂ॥ ಡಿ.ಎನ್. ಶಂಕರಭಟ್ಟ
ಭಾಷಾ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು.
ಎರಡನೇ ಮುದ್ರಣ – ೨೦೦೬

೭ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ವ್ಯಾಕರಣ – ಸಂ॥ ತೀ.ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ
ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಮೈಸೂರು.
ಮುದ್ರಣ – ೨೦೦೬

೮ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲತತ್ವಗಳು – ಸಂ॥ ಡಾ॥ ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ
ಡಿ.ವಿ.ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು.
ಐದನೇ ಮುದ್ರಣ –೧೯೯೮

೯ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಪರಿಚಯ – ಸಂ॥ ಡಾ॥ ಕೆ.ಕೆಂಪೇಗೌಡ
ನವಭಾರತೀ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು.
ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ – ೨೦೦೦

೧೦ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ – ಡಿ.ಎಲ್ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್
ಡಿ.ವಿ.ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು.
೮ ನೇ ಮುದ್ರಣ –೧೯೯೯